ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5593 | 16/29 ՅՈՒՆԻՍ 1904 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 15 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1322 | ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5593

درعليه‌ده غلطه‌ده « آرەولك » غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօսդայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրութեան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԴԱՐՁԵԱԼ

ՔԱՌԱՁԱՅՆ ԵՐԳԵՑՈՂՈՒԹԻՒՆ

Քառաձայն երգեցողութեան մասին գրած «Աջ ու Ձախ»իս առթիւ, ծանօթ անձնաւորութիւն մը որ անունը յայտնել չուզեր, նամակ մը ուղղած է ինծի, ուրկէ քանի մը մասեր կ'արտագրեմ ստորեւ. —

«Որպէս եկեղեցւոյ բարեզարդութեան ու պայծառացման նախանձախնդիր մը՝ մեծ հաճոյքով լսեցի թէ Իզմիրի դպրապետ Ջիլինկիրեան Լեւոն էֆէնտին կը փափաքի քառաձայն երգեցողութիւն ներմուծել Պոլսոյ եկեղեցիներուն մէջ։ Ինչպէս իրաւամբ գիտել տուած էիք, երգեցողութիւնը եկեղեցւոյ մէջ, ինչպէս ամէն տեղ, շատ խորապէս կ'ազդէ մարդկային հոգւոյն, եւ հետեւաբար, ժողովուրդը կը գրաւէ ու կը կապէ եկեղեցւոյն։ Ուրեմն քանի՛ գրաւիչ լինի, այնքան մեծ է օգուտը։

«Անձնապէս ծանօթութիւն չունիմ Ջիլինկիրեան էֆ.ի հետ, բայց դատելով թերթերու գրածներէն եւ Իզմիրցւոց ծանօթ սոփայումներէն, կը հետեւցնեմ թէ յարմարագոյն անձնաւորութիւն մը պէտք է լինի այդ եղանակով երգեցողութիւն մը ներմուծողը։

«... Բայց հարկաւ այս տեսակ գործեր մէկ հարուածով չեն յաջողիր. պէտք է աստիճանաբար գործել ու տարածել քառաձայն երգեցողութիւնը՝ զոր եկեղեցւոյ մէջ լսելու բախտը չենք ունեցած, թէեւ անոր գեղեցկութեան մասին շատ բաներ կարդացած ըլլանք։ Ես պիտի առաջարկեմ որ Ջիլինկիրեան էֆ. Գատըգիւղի եկեղեցւոյն մէջ սկսի իր առաջին փորձը, որովհետեւ Գատըգիւղ՝ մեծահարուստ ազգայնոց կեդրոն մըն է, մեծ մասամբ ծանօթ իրենց բարեպաշտութեամբ, — ինչպէս Ունճեան Վահէ. Աբիկ էֆէնտին, Կիւլպենկեան Պետրիկ էֆէնտին եւ այլք, — որոնք ալ հարկաւ դիւրութիւններ պիտի ընծայեն իրեն, թէ՛ նիւթապէս եւ թէ բարոյապէս։»

Նամակագիր անձնաւորութիւնը որ Գատըգիւղցի մըն է, իր գրութեան վերջը կը յարէ նաեւ թէ այդ աստիճան գրաւիչ երգեցողութեան մը մուտքը Գատըգիւղի եկեղեցիէն ներս՝ թերեւս ուրիշ ամէն բանէ աւելի հարկեցուցիչ դարձնէ գիւղին եկեղեցւոյն ընդարձակման գործը, որ երբեմն այնքան ծեծուած խնդիր մը եղած էր, եւ որուն իրագործման համար տակաւին գրեթէ ոչինչ ըրին։

* * *

Եթէ Ջիլինկիրեան էֆ. կը փափաքի իր դրութիւնը տարածել Պոլսոյ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ միանգամայն, իրեն համար յաջողութեան միակ միջոց մը կայ, ինչպէս ցոյց տուած էի արդէն նախորդ յօդուածիս մէջ. — քառաձայն երգեցողութեան պարտաւորիչ դարձուիլը՝ կրօնական վերին իշխանութեան կողմէ։

Այլապէս՝ անկարելի է որ կարենայ Պոլսոյ բոլոր դպրապետները նախ իրարու հետ, եւ յետոյ, իրեն հետ համաձայնելով գործի սկսիլ։ Լրագրութեան հետեւողներու համար անշուշտ անհասկնալի չեն այս տողերը։ Դպրապետներն ալ հիմա էսնաֆական կաստեր կազմած են, ինչպէս կազմած են արդէն քահանաները, ուսուցիչները եւ կարգ մը ուրիշ արհեստաւորներ՝ որոնց մէջ լրագրողներն ալ ասկաւ իրենց տեղ մը կը պատրաստեն։ Այդ մարդիկը, երաժշտական միակ խազ մը թուղթի կտորի մը վրայ նշանակելով՝ այնչա՜փ յաւակնոտ կը դառնան՝ որչափ թերեւս համբաւաւոր նկարիչներ չեն դարձած իրենց ամէնէն հռչակելի գլուխ-գործոցներուն համար։ Վկայ՝ այն վիճաբանութիւնները զորս պարբերաբար կը բանան իրարու դէմ, այս կամ այն թերթին մէջ։

Ելլել ըսել այդ մարդոց թէ ձեր կիրարկած վաղընջուց մեթոտին տեղ աւելի նոր, աւելի գեղեցիկ եւ գրաւիչ մեթոտ մը ունիմ, թէ իմ մեթոտս ձերինէն շա՛տ աւելի գերազանց է բազմաթիւ տեսակէտներով, թէ խելացի գործ մը ըրած կ'ըլլաք ինծի միանալով, իմ մեթոտս տարածելու աշխատելով, պարզապէս յիմարութիւն է։ Այդքանն իսկ պիտի բաւէ որ մահու չափ թշնամանան, եւ իրենց բովանդակ ազդեցութիւնն ու կարողութիւնը գործածեն իրենց կիրարկած մեթոտը նսեմացնող այդ նոր դրութեան տարածումը արգիլելու համար։

Ջիլինկիրեան էֆէնտիի համար շատ լաւ պիտի ըլլայ անշուշտ՝ եթէ երբեք այս հաւանականութիւնը բնաւ մտքէն չի հանէ։ Եթէ չյաջողի պաշտօնապէս պարտաւորիչ դարձնել քառաձայն երգեցողութեան կիրարկումը, այն ատեն, փոխանակ այս կամ այն դպրապետին քէյֆը տեղը բերելու համար ժամանակ վատնելու, լաւագոյն բան մը ըրած կ'ըլլայ հետեւելով այն թելադրութեան՝ զոր Գատըգիւղցի նամակագիրը ըրած էր այնքան յայտնօրէն։

Խնդիրը միայն Գատըգիւղի վրայ չէ, Գատըգիւղն է եղեր, Պոլսոյ կամ արուարձաններու մէկ եկեղեցին է եղեր, միեւնոյն է։ Կը բաւէ որ անգամ մը կարենայ տեղ մը հաստատուիլ, հոն ընտրելով դպրաց դաս մը կազմակերպել, զայն մարզել իր դրութեամբ, եւ սկսիլ երգեցողութեան։

Ասկէ աւելի լաւ կերպով մը ծառայած չի կրնար ըլլալ իր սիրած գաղափարին, որ շատերու ալ սիրածն է նոյն ատեն։ Անգամ մը որ այդպէս պարզուածնէ իր դրութեան գերազանցութիւնն ու գեղեցկութիւնը, անգամ մը որ ժողովուրդը՝ այդ գերազանցութեան ու գեղեցկութեան մասին համոզում գոյացընելով գայ իր պաշտօնավարած եկեղեցին լեցնելու, այն ատեն դպրապետները իրենք իրենցմէ պիտի ընեն այն բանը՝ զոր ինք այսօր անձամբ ընել կը փորձէ թերեւս։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԴԱՐՄԱՆԸ

Երբեմն ի՜նչ կարեւոր եւ օգտակար խորհուրդներ, գաղափարներ կը յայտնուին թերթերու մէջ, մեր եկեղեցիներուն, դպրոցներուն, ժողովներուն, ընտանեկան յարկերուն, ազգ. բարեգործական հաստատութիւններուն եւ վերջապէս մեր ժողովրդեան իւրաքանչիւր դասակարգին զբաղումներուն եւ նիւթական բարգաւաճումին նկատմամբ։ Երկար տարիներէ հետէ, ձեռնհաս գրիչներէ, կարող անձերէ գրուած, խօսուած եւ յայտնուած են այդ բաները, բայց անոնցմէ շատեր բնաւ չեն գործադրուած։ Եթէ իրօք այդ գեղեցիկ եւ օգտակար գաղափարները եւ խորհուրդները լիովին գործադրուէին, մեր եկեղեցիները, դպրոցները ու այլ բարենպատակ հաստատութեանց վարիչները լաւագոյն կերպով պիտի կառավարէին գործերը, եկեղեցականները իրենց օրինակելի կենցաղով եւ հմտութեամբ պատկառելի եւ պաշտելի պիտի դարձնէին սրբավայրերը, ուսուցիչները պիտի բարւոքէին մեր դպրոցները եւ մեր ընտանեկան յարկերուն մէջ տիրող օրըստօրէական ինկածութիւնը այս աստիճան չպիտի յառաջդիմէր։ Ի՜նչքան գէշ ազդեցութիւն կ'ընէ մարդուն վրայ, երբ կը տեսնէ թէ եկեղեցիի պաշտօնեայ մը, առանց նշմարելու եւ գիտնալու իր հոգեւորականութեան նուիրականութիւնը, կը զիջանի զեղծումներ գործելու, եւ երբեմն այնպիսի յանցանքներ՝ որոնք շատ անգամ ալ թերթերու չեն դրկուիր։ Տարի մը, դպրոցի մը ընթացքը լաւ շրջան մը կը բոլորէ, սակայն հետեւեալ տարին եւ յաջորդ տարիներ գործը ուրիշ գոյն մը կ'առնէ, կուսակցութիւններ եւ հակառակութիւններ դպրոցին անկման պատճառ կ'ըլլան. տղաք եւ ծնողքներն են որ կը տուժեն, ազգը պարապ տեղը կը վատնէ եւ կը ծախսէ հազարաւոր ոսկիներ. ասիկա գրեթէ կը պատահի մեր շատ մը դպրոցներուն համար։ Օրին մէկը, տղոց հայրերը ձանձրացած՝ օտար վարժարաններ կը ղրկեն իրենց զաւակները, տղաք կը հիանան հոն տիրող կարգ ու կանոնէն եւ դպրոցավարութենէն։ Եւ ահա այս պատճառաւ է որ հայ աշակերտաց կարեւոր մէկ մասը օտար վարժարաններ կը յաճախէ։

Գանք ընտանեկան յարկերու ներքին կեանքին։ Յարգելով ազնիւ բացառութիւնները, տղաք ընտանեկան խնամոտ կրթութիւն մը չեն ստանար. շատ մը ծնողքներ արդէն ամէն գէշ օրինակները կ'ըլլան իրենց տղոց. ահա բուն վէրքը, եւ կրնանք երեւակայել թէ այդ ընթացքով, մօտ ժամանակէն ի՛նչ վատայժ եւ բարքերով ապականած սերունդ մը առաջ պիտի գայ։ Պէտք է ասոնց ամէնուն դարմանը գտնել. բարձրացնել եկեղեցականութիւնը, պարտաւորիչ ընել դաստիարակութիւնը, ընտանեկան յարկերու մէջ բարոյականով եւ քրիստոնէութեամբ զարգացնել երկսեռ մանուկները։ Հոգեւորականներու խղճամիտները եւ կարողները ընտրենք մեր հոգեւոր պէտքերուն համար, մեր նուիրական եւ սրբազան աւանդները պիղծ ձեռքերու չյանձնենք։ Եկեղեցիին պաշտօնեայ նախանձախնդիր սրբակեաց հայրեր ընտրենք մեր հո՛գին համար։ Դպրոցներու շէնքերը պէտք է առողջապահիկ ըլլան, թաղականի, հոգաբարձուի եւ աղոյի կռիւներ պէտք է վերջ գտնեն, ամէն ամիս վճարել գիտնանք ուսուցիչներուն. կարող ու բարոյական տէր ուսուցիչներու աջակցութեամբ՝ կամաց կամաց մեր դպրոցները այս պայմաններուն տակ կրնան հանրութեան օգտակար ըլլալ. իրօք գործնական կրթութիւն մը փրկարար գործ մը պիտի կատարէր մեր դաստիարակութեան բարւոքման համար։

Իսկ ընտանեկան յարկին բարոյապէս բարձրացման համար՝ պէտք է ամէնէն լաւը ջանքերը ընել գեղեցիկ սեռին դաստիարակութեան համար, անաղարտ պահել հայ կնոջ յատուկ բարոյականը եւ բնատահմիկ համեստութիւնը, նորոյթներու եւ արդուզարդներու վերջին աստիճան գերին չըլլալ, սիրել միշտ պարզութիւնը, եկեղեցասիրութիւնը եւ չափաւորութիւնը՝ որոնք միշտ բարձր պիտի պահեն ընտանիքին դիրքը եւ պատիւը։ Եւ չմոռնանք ըսելու որ, մեծ եւ կարեւոր դեր մը պիտի խաղան մեր թերթերը, երբ անոնք մուտ գտնեն ամէն տանէ ներս, աւելի մեծ թիւով. իւրաքանչիւրը պիտի գտնէ իր բաժինը, եւ օգտակար ու կարեւոր գաղափարները պարապ տեղը գրուած չպիտի մնան, եւ եթէ գործադրենք զանոնք, դարմանը գտած կ'ըլլանք։

Տ. Ե. Գ.

ՈՒՇԱԳՐԱՒ ԴԷՄՔԵՐ

ՏՕՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅ ՀԷԼՎԱՃԵԱՆ

Գաւառային համայնքներ կան տակաւին, գերազանցօրէն ինքնամփոփ եւ կղզիացեալ, որոնք նիւթապէս՝ բաղդատական գերակշռութիւն մը կը վայելեն, ու նոյն իսկ մէկէ աւելի մեծահարուստ անձնաւորութեանց յաջողութեան օրրանը կը հանդիսանան. մինչ միեւնոյն ատեն՝ ճարտարարուեստի յարաճուն յառաջացումին եւ ուսումնական զարգացումին տեսակէտներովը, անոնք ետ մնացած են անհամեմատօրէն աննշան եւ փոքրաթիւ միջավայրերէ։ Բազմաքանակութիւնը՝ բարգաւաճումի բազմապատիկ աղբիւրներ կրնար բղխեցնել անշուշտ, այս կարգի տեղերու մէջ. բայց նաեւ՝ հոգի պայքարին գերագրգիռ եռանդն անխուսափելի պիտի դառնար այն ատեն, երեւան բերելով մրցումն եւ մրցակիցներուն անծանօթ ազդեցութիւնը, որուն հանդէպ՝ բոլորովին անպատրաստ կը գտնուէր ամէն ոք։ Ժողովուրդը զուրկ առաջնորդ բարիքներէն, զե՛րծ է միանգամայն վերջին պարագային վրդովիչ կանխահասութեններէն։ Ասով կը բացատրուի դրամական ակնածութեան փորձառութեան հակադիր՝ բարոյական ըմբռնումներու եւ ազնիւ բարքերու անանկ վիճակը, որ ընդհանուրին ինքնութիւնը կը յատկանշէ։ Նահապետական ժամանակներու պարունակին ու դիրքերուն խակութեան կրկնուելը, մէկ խօսքով։

Ամէնէն շահեկան ու թելադրիչ պարագան, սակայն, հո՛ն է որ՝ գաւառային այդ միեւնոյն համայնքները յաճախ ծընունդ կուտան բացառիկ անհատականութիւններու, եւ նիւթականին հետ մտքի ու սրտի փայլուն ձիրքերով բարձրացած արժանիքներու։

Այդ միեւնոյն նահապետական ժողովուրդները, յաճախ ո՛ւնպիսի պանծալի զաւակներ կ'ընծայեն Տէրութեան եւ ազգին, ցեղային գեղեցիկ ընդունակութեանց ո՛րքան տիպար-մարմնացումներ, որոնք ծննդավայրի հորիզոններէն հեռու, ինքնօգնութեան իրական ախոյեաններ կը դառնան. եւ տարիներու յաջողակ հալածումներէն յետոյ, նախանձելի դիրքեր կը գրաւեն ուսումնական, արհեստական կամ վաճառականական ասպարէզներու մէջ, որով հօրենական տունին ճամբովը պիտի վերադառնան, օրին մէկը, արենակից սիրելիներու գորովանքին մէջ հանգչեցնելու իրենց փառաւոր ծերութիւնը։

Բացօրոշապէս ցոյց կու տայ ասիկա, թէ խաւարակուռ ռամկութիւն մը ցուցադրող սա տեսակ խաւժամներու խորքը, ինքնուրոյն ձիրքերու եւ ձեռներէցութեան ժառանգականութիւնը չէ որ կը պակսի։ Ընդհակառակը։ Որովհետեւ հնամենի, անաղնիւ կեճղի մը կողերէն ինչպէս կարելի էր ստանալ հիմնովին տարբեր՝ ազնուական բուսականութեան մը բողբոջումները։

Ահա՛ ճիշդ այս դասակարգին կը պատկանի Տիարպէքիրի հայ համայնքն ալ։ Քիչ շատ զարգացած տարբեր քաղաքացի մը, գէթ առջի պահուն, շատ գէշ գաղափար մը պիտի կազմէ անշուշտ, տիրող բարքերէն ու ըմբռնումներէն ցոլացող գեղջկական խակութեան հանդէպ։ Բայց տարիներ անցնելով պանդխտութեամբ մը, ո՛րքան անկարելի չէ միտք անոր պարտաւորութիւնը եւ քիչ քիչ կը յանգի սա բնական եզրակացութեան թէ լճացած, բանջարած միջակութիւններու կեղծանքին տակ՝ շատ սրամիտ, ընդունակ ու գործունեայ ինքնութիւն մը կը ծածկուի։ Տիարպէքիրցի տղան, իր էն փոքր տարիքին մէջ, երբ դեռ ընտանեկան սխալ կրթութեան ու պարագաներու խաթարումներուն չէ՛ ենթարկուած, այս երբեմն յատկանիշներու մարմնացումն է պարզապէս։ Փոխադրէ զայն տարբեր ծննդավայր մը, բարձր նկարագրի մը կազմութեան անհրաժեշտ պայմաններովը շրջապատուած, եւ արդիւնքը՝ անսպասելիօրէն աչքառու պիտի ըլլայ անպայման։

Այսպէս, Տիարպէքիրցին ալ ունեցած է իր բացառիկ ներկայացուցիչները, զանազան ասպարէզներու մէջ, որոնց բարեպատեհ յիշատակութիւնը՝ մեզի համար ո՛րքան հաճելի՝ տեղացիին համար եւս ա՛յնքան աւելի պատուաբեր կը նկատուի անշուշտ։ Բուն իսկ քաղաքին մէջ ապրող աստիճանաւոր երեւելիներէն զատ, բացակայ անձնաւորութեանց մէջ, չէ կարելի չի յիշել բարձրաստիճան հմուտ եկեղեցական մը, Տէրունեան Տ. Մաղաքիա եպիսկոպոս, որ բնիկ Տիարպէքիրցի է, նոյնպէս ուրիշ մը, որ անդին Հայնի աւանէն է, եւ որ հիմա մայրաքաղաքիս առաջնակարգ ատամնաբոյժներէն մէկը կը համարուի. ուրիշներ ալ՝ զինուորական գնահատելի կարողութեամբ օժտուած՝ եւ վերջապէս՝ պատուաստիճաններով պատկուած ծերունազարդ զինուորական բժիշկ մը, Տօքթ. Յարութիւն պէյ Հէլվաճեան, այժմ հանգստեան կոչուած, որուն վերադարձը՝ ո՛րքան խանդավառ յարգանքով ողջունուեցաւ։

* * *

Յարատեւ ինքնօգնութեան հետեւելի օրինակներով ընդելուզուած է Տօքթ. Յարութիւն պէյ Հէլվաճեանի ամբողջ կեանքը, մանկութեան շրջաններէն սկսելով մինչեւ հիմա, երբ ալեւս հասած է երախտաւոր ծերութեան մը հանգրուանին — վաթսուն տարեկան — բարձրաստիճան բժիշկի, վեհոգի մարդասէրի եւ լուսամիտ կրթասէրի հաստատուն համբաւը նուիրագործուած։

Տօքթ. Հէլվաճեան պէյ մատաղ հասակին մէջ պանդխտութեան կը դիմէ, առանց բնաւ խրտչելու անակնկալ դիպուածներու քմայքներէն, որոնց կը յաղթէ, իր ուսման կամքին շնորհիւ։ Իր առաջին ու հիմնական յաջողութիւնը կ'ըլլայ կայսերական զին. բժշկական վարժարանի մէջ ընդունուիլը, որ ամէն թափով մասնել տալով՝ գեղեցիկ կեանքի մը խոյանքը կը զարթնէ ուսումնասէր պատանիին բովանդակ ընդունակութիւնները։ Ասիկա հազուադէպ բախտաւորութիւն մըն էր ընդհանրապէս, որ բարձրացումի շատ բեղմնաւոր միջոցներ կը տրամադրէր իր բնածին բարեմասնութիւններուն առջեւ։ Եռանդուն պատանին օրինակելի ուսանող մը եղաւ։ Ամէն ազգի աշակերտներու այլազան խումբերուն հանդէպ՝ կրցաւ վայելել դիրք մը որ գովեստ ու գուրգուրանք միայն ներշնչած է։ Դասընթացքներուն մէջ՝ առաջիններէն, ու վարքի ազնուութեամբ՝ ամէնէն սիրուածներէն հանդիսանալով, անգամ մըն ալ ցոյց տուաւ թէ ուշիմութեան, ջանասիրութեան ու պարկեշտութեան կողմէ, հայ ուսանողն ալ վար չի մնար միւսներէն։

Տիարպէքիրցի սոյն ընտրեալ ուսանողը, յաջողութեամբ աւարտելով բժշկական ուսման լիակատար ընթացքը, անմիջապէս պաշտօնի կը կոչուի եւ միեւնոյն յարատեւ գործունէութիւնն ու խղճամտութիւնը կը փայլեցնէ կարեւոր կեդրոններու եւ բանակներու մէջ ալ։ Եւ ինչպէս որ դպրոցական կեանքի մէջ վայելած նախանձելի վարձատրութիւններն ու մրցանակները, փոխանակ լճացնող շլացումի, ջլատիչ ծուլութեան վարժեցնելու, ա՛լ աւելի սրած ու մղած էին իր ջանքերը։ Պարագայ մը, որ շատ մը սկսնակ արժանիքներու փճացումը պատրաստած է յաճախ։ Շլմարող թուլացումի վայրկեան մը իսկ չէ ունեցած Տօքթ. Հէլվաճեան պէյ։ Այլ նորեկ ընթացաւարտի առաջին օրերէն սկսելով մինչեւ 35 տարի ամբողջ՝ կը գործէ յարատեւ եռանդով ու անձնդիր ճիգերով, միշտ յառած իր գերազանցօրէն փափաքած արհեստին նուիրական յառաջացքին։ Եւ բոլոր ասոնց իբր արդիւնք՝ իղձերուն իրականացումն ալ չուշացաւ բնականօրէն։ Երբեմնի պանդուխտ պատանին՝ այսօր իր ծերութեան սեմին վըրայ՝ հանգիստի կոչուած է ահա՛, եւ իբրեւ դեր-հազարապետ՝ Սալիչէի աստիճանով պատուուած, պատկառելի դիրք մը ունի հոս։

* * * Մինչեւ այս տեղ, հակիրճ ուրուագծութեամբ մը, ուզեցինք ներկայացնել իր բժշկական-պաշտօնական բարձրացումին գլխաւոր դիմագծութիւնները, առանց մանրամասնելու՝ այլապէս շահեկան պարագաներ։ Անոնք որ՝ անխղճութեան եւ ընչաքաղցութեան շահատառ կալուածներ կը փնտռեն ճշմարիտ բժշկութեան արհեստին մէջ, անոնք որ՝ անզգայ՝ ապագիտութիւնները ու ծայրայեղ յամառութիւնները արժեւորել կը փորձեն՝ ասպարէզին նուիրականութեանը ապաստանած, բոլոր անոնք եւ տակաւին շահատակութեանց բազմաթիւ տեսակներու հեղինակ հանդիսացող ուրիշներ, լաւագոյն օրինակը կրնան քաղել անշուշտ, Տօքթ. Յարութիւն պէյ Հէլվաճեանի պատճառաբանուած յաջողութիւններէն։

Հապա իր հոգեկան յատկութիւննե՛րը, իբրեւ մարդ՝ իր ինքնուրոյն ըմբռնումնե՛րը, որոնց ցոլքերը ջնջուած են շատ մը աղանդաւոր անհատներու ներքեն իսկ, մանրագիտական զարգացումի սխալ միջոցներուն հետեւանքով։ Տօքթ. Հէլվաճեան պէյ՝ այդ միակողմանի հանգամանքէն զե՛րծ՝ բնապէս ալ հազուադէպօրէն օժտուած մըն է, ծնողական եւ կրթական տեսակէտներով։

Բնութիւնը շատ ակնառու քմահաճոյքներ ունի արդարեւ, ո՛րքան նիւթական՝ նոյնքան ալ բարոյական աշխարհի յօրինուածութեան մէջ։ Կը տեսնես ծնողք մը, որուն սիրտը զգացումի կայծա՛կ մը չի պարունակեր. կը ծնանի ակամայ իր զաւակը, որուն վրայ չէր խորհած երբեմն, աղքատիկ պահանջումներովը զգլխած, եւ որուն ցուրտ շունչին տակ կը թօշնին, կ'իյնան անմեղ էակները՝ մէկիկ մէկիկ։ Մինչ անդին ուրիշ ծնողք մը, համակ գորովանք, համակ աղապատանք կը թուի, եւ որուն կուրծքն ուռեցնող խանդակաթ ծնողութիւնը՝ ո՛չ միայն վարդագոյն երանութեամբ կ'ողողէ զաւակներու խումբը, այլ գութի եւ սիրոյ յորդագեղ ժայթքումին հանդէպ՝ շատ նեղ կը գտնէ ընտանեկան յարկը. ասկէ բաժին մը կը հանէ ուրիշ ընտանեզուրկ մանուկներու կամ ամբողջ ընտանիքներու։ Մին՝ ծնողական զգացումը ծաղրելի նախապաշարում մը կը նկատէ. միւսը՝ այդ միեւնոյն վսեմ զգացումը բարիքի աղբիւրի մը կը փոխարկէ, իր պարտքը կատարելէ զատ՝ բարերար-ծնողք մը հանդիսանալով անտէրներուն։

Ահա՛ այս բարերար-ծնողքներէն է նաեւ Տօքթ. Յարութիւն պէյ Հէլվաճեան։ Բարիզի պէս նշանաւոր ոստանի մը մէջ, այսօր իր մէկ զաւակը՝ վաճառականի շատ կարեւոր դիրք մը գրաւած է, ուղղակի հայրական անխնայ աջակցութիւններուն շնորհիւ։ Եւ իր հանգուցեալ եղբօր բոլոր զաւակներն ու ընտանիքը, իր վեհանձն բարիքներուն կը պարտին կենսական գոյութիւննին, երկա՛ր տարիներէ ի վեր։

Իսկ կրթասիրական լայնամիտ առատաձեռնութեանը մասին որոշ գաղափար մը տալու համար, կը բաւէ յիշել թէ քանի տարի առաջ՝ իր այցելութեան պահուն թափած ջանքերը ո՛չ ոք մոռցած է։ Եւ այսօր, ժողովուրդին կողմէ՝ նախախնամական զուգադիպութիւն մը նկատուած է իր բարեպատեհ վերադարձը, ճիշդ այս միջոցիս, երբ վաղեմի յոգնած հոգաբարձութիւնը հրաժարած՝ տեղւոյս կրթական գործը քայքայումի վերջնական ճգնաժամին մատնուած էր այլեւս։ Այժմէն իսկ վերընտրութեան ձեռնարկելու որոշում տրուած է արդէն. եւ ամէն ոք վստահ է թէ Տօքթ. Յարութիւն պէյ՝ սիրայօժար ստանձնելով ժողովին պատուական անդամակցութիւնը՝ նոր ու յարատեւ մղում մը պիտի տայ իր սիրելի ծննդավայրի կրթական բարգաւաճումին։

Տիարպէքիր ԼԵՒՈՆ ՍԻՐԱՊԵԱՆ

ՍՐՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

—Շնորհակալ եմ սիրելիս, ո՛րչափ երջանիկ կը զգամ ինքզինքս, ամէն անգամ որ քեզ դաշնակին առջեւ կը տեսնեմ։ Հիանալի էր Սքիլլոն, բայց ...։

—Կեցի՛ր, ես չաւարտեցի. Für Eliese, չափ գեղեցիկ չէ։

—Անտարակոյս, գոնէ ինծի համար։

—Չգիտեմ, ինչո՞ւ դուն այդ կտորը այդչափ կը սիրես։ Կը սիրես ալ չեմ կրնար ըսել, որովհետեւ այդ եղանակը տեսակ մը տխրութիւն կը պատճառէ քեզի։

—Ինչ որ է, եթէ յոգնած չես, խընդրեմ ...

—Բայց ինչո՞ւ դարձեալ այդ եղանակը։

—Որովհետեւ ...

—Ներէ՛ն որովհետեւ, է՛հ, ես գիտեմ, որ այդ եղանակին տակը գաղտնիք մը կայ։

—Չէ՛, հաւատա՛, բան չկայ։

—Բայց սիրելիս, ինչո՞ւ ինձմէ գաղտնի կը պահես։ Գիտեմ իրար այնչափ կը սիրենք որ ... Կարելի է պատճառն գաղտնապահութեան վրայ հաւատք չունիս։ Ես ալ քովիկդ կը նստիմ, հա՛ս, դուն պատմէ՛, ես լսեմ ... ներէ՛ն ժպտիս ...

—Ի զուր կ'աշխատիս Պէտրիս, չպիտի ըսեմ։

—Չպիտի՞ ըսես, է՛հ, ես ալ չեմ ածեր։

—Չեմ հաւատար։

—Ինչ, չե՞ս հաւատար, ահա կ'ելլեմ քովէդ։ Այսօր նոր եղանակներ սորվեցայ, զանոնք կը փորձեմ։

—Ըսել է, խնդիրքս կը մերժես։

—Հապա դուն որ իմինս կը մերժես ...

—Բնաւ չի վերաբերիր, ատոր համար չեմ ուզեր ըսել։

—Թո՛ղ չվերաբերի։

—Է՛, ըսա, նախ դուն ածէ՛։

—Երդում ըրէ՛, թէ պիտի կատարես խոստումդ։

—Ի՛նչ, չե՛ս հաւատար.

—Լա՛ւ, լա՛ւ, հիմա։

Ու տիկնոջ փափուկ մատներուն տակ դաշնակին ձիւնաթոյր ստեղներն սկսան դողդղալ եւ Պէթհովէնի «Առաջին սէր» երգին յառաջարանին մելամաղձոտ ներդաշնակութիւնը սկսաւ վրդովել սենեակին լռութիւնը։

Ձեղունէն կախուած շքեղ լամբարի մը տժգոյն լոյսը՝ սատափեցած ձէնապակեայ լուսամփոփէ մը՝ արծաթ փոշի կը ցանէր սենեակին ձոխ կարպետներուն վրայ։ Գարեգին ճօճաթոռի մը վրայ կ'օրօրուէր, եղանակին չափով, աչքերը կիսափակ, կարծես կ'երազէր։ Տիկին Պէտրիս բոլորովին վերացած՝ խաղերը կը լափէր եւ գաղտնիքն իմանալու հաճոյքէն զգլխուած՝ չէր զգար մինչեւ անգամ թէ ի՛նչպէս կը շարժէր մատները։

Կը դողդղար, կ'աղերսէր, կը յուսար, կը դժգոհէր, կը յուսահատէր, կ'ողբար եւ իր ողբը հեծեծանքի մէջ կը մարէր։

Պահ մը լռութիւն տիրեց սենեակին մէջ, երկու ամուսիններ իրարու երես նայեցան ու ժպտեցան։

—Դո՞ն ես Գարեգին։

—Անհամբեր։

—Խոստո՛ւմդ։

—Աստուած իմ ... հիմա։

* * *

Ճիշդ տասը տարի առաջ Ն. վաճառատան երբեւ գործակատար կը գտնուէի Ս. քաղաքին մէջ։ 23 տարեկանս նոր էի թեւակոխեր, աշխոյժ եւ կրակոտ երիտասարդ մըն էի։

Օր մը իմ մէկ բարեկամիս կողմէ երեկոյթի մը հրաւիրուեցայ։ Շնորհակալութեամբ ընդունեցի իր հրաւէրն եւ գացի։

Ընտրեալ անդամներէ բաղկացած ընկերութիւն մը գտայ հոն։ Բարեկամս ծանօթացուց զիս անոնց եւ շուտով շուրջս խմբուեցան երկսեռ երիտասարդներ։ Իբրեւ նոր ծանօթ՝ ամէն կողմէ հարցումներ կը տեղային եւ ես ամենայն հանդարտութեամբ կը պատասխանէի անոնց։ Քանի մը ժամուան մէջ այնչափ ընտելացայ անոնցմէ մէկ քանիներուն հետ, որ սկսանք իրարու հետ կատակել։

Այս նոր բարեկամներուս ու բարեկամուհիներուս մէջէն օրիորդ մը, որուն անունը գաղտնի պիտի պահեմ, մասնաւոր համակրանք մը ցոյց տուաւ ինծի։ Խարտեաշ, միջահասակ, սեւ ու անմեղուկ աչքերով, քիչ մըն ալ մելամաղձոտ, ո՛չ գեղեցիկ եւ ո՛չ ալ տգեղ օրիորդ մըն էր ան։

—Պարոն, երաժշտութիւն կը սիրէ՞ք, հարցուց ինծի։

—Հոգւովս չափ, օրիորդ։

—Զուա՞րթ թէ մելամաղձոտ։

—Երկուքն ալ ինծի հաճելի են, ընտրութիւնը ձեզի կը թողում։

—Շնորհակալ եմ. պարոն, ուրեմն ձեզ պիտի նուագեմ Պէթհովէնէն։

Եւ դաշնակի աթոռին վրայ նստաւ ու այնչափ հմայիչ կերպով նուագեց եղանակ մը, որ հակառակ տխուր ըլլալուն, խիստ հաճելի թուեցաւ ինծի։

—Սքանչելի է օրիորդ, եթէ յոգնած չըլլայիք, պիտի խնդրէի։ Անունն ի՞նչ է արդեօք։

—Չգիտէ՞ք. Պէթհովէնի Für Eliese

—Für Eliese.

—Այո՛, իր նշանածը կորսնցնող սիրահարի մը ողբերն են։

—Մանաւանդ նուագողի ճարտարութիւնն ալ զայն աւելի ...

—Օ՛, պարոն մեծարանքներ մի՛ շռայլէք ինծի, նպատակս ձեզ հաճոյք մը պատճառել էր լոկ։ Երաժիշտներուն մէջ ամէնէ՛ շատ ո՞վ կը սիրէք։

—Ես, շիտակը, օրիորդ նախասիրած երաժիշտ մը չունիմ, որովհետեւ պէտք է խոստովանիմ, որ երաժիշտներն առանձին առանձին ուսումնասիրելու ժամանակ չեմ ունեցած, միայն սա ըսեմ որ կը սիրեմ այն բոլոր երաժիշտները, որոնք իրենց յուզիչ եղանակներով քանի մը րոպէ մոռցնել կուտան ինծի կեանքի տխուր իրականութիւնները։

Այն օրը խօսեցանք երաժշտութեան, գրականութեան եւ այն ամէն բաներու վրայ, որոնցմով կրնայ հետաքրքրուիլ խելօք աղջիկ մը. բարեկամուհիս մէկ օրուան մէջ անոր հետ եւ յաջորդ երեկոյթին համար առաջին հրաւէրն ստացողը ես եղայ։

Ամիսներ սահեցան եւ ժամանակը հետզհետէ ամրապնդեց մեր բարեկամութեան կապը։

— Որքա՜ն անկեղծ բարեկամներ ենք, իրաւ է որ ասիկ աղջիկ մը ձեր ես իմ վիճակս ունենար՝ կը նախանձէի անոր վրայ։ Բայց պարոն, դուք ալ դո՞հ չէ՞ք իմ բարեկամութենէս։

— Անշուշտ, օրիորդ։

Այնպիսի նայուածք մը ձգեց վրաս, որ կը նշանակէր թէ մինչեւ մահ այսպէս բարեկամ մնալ կը խնդրէր։

Ինչ երկարեմ, սիրեցինք զիրար ու խոստացանք իրարու ըլլալ։

Սակայն անիրաւ բախտը չթողուց որ երկար ատեն վայելէինք մեր երջանկութիւնը։

Օր մը նամակ մը ստացայ բարոնէս, որ ինծի կը պատուիրէր փութով վերադառնալ իր քովը, կարեւոր խնդիրներու համար։

Ցաւանոտութեան մէջ ինկաւ խեղճ աղջիկը, երբ իրեն իմացուցի թէ քիչ օրէն պիտի բաժնուիմ իրմէ։

— Է՛հ, որդեն աղջկան մը բախտը այդպէս կ'ըլլայ ... Գոնէ խոստացիր որ չպիտի մոռնաս զիս եւ օր մը պիտի գաս հոս, յաւիտեան քու քովդ ունենալու համար զիս։

— Չեմ մոռնար, չեմ մոռնար, եթէ ես քեզ չսիրեմ, թո՛ղ Լուսաւորչի Աստուածն ալ զիս չսիրէ։

Երկու տարի է վեր բաժնուեր էի Ա... քաղաքէն. այդ երկու տարուան ընթացքին մէջ շատ նամակներ գրած էի, բայց անոնց պատասխան մը իսկ չէր առած։ Մոռցեր էր զիս։

Օր մը բարեկամներէս մէկը, որ կը բնակէր Ա... քաղաքը, գրած էր ինծի թէ օրիորդ Բ...ը կարգուեցաւ։

Վասն մոռցեր էր զիս. որքա՜ն ա՛րդ են ատ կիները։ Զուր կը դատապարտէի խեղճ աղջիկը։

Դարձեր ես բնութիւնը դարձեալ Ա... քաղաքը գացի։ Ծանօթներս զիս սիրով ընդունեցին իրենց մէջ, ուր երեկոյ մը հանդիպեցայ ամուսնացած աղջկան։

Անտարբերութեամբ բարեւեցի զինքը, բայց ան չճանչնալու զարկաւ եւ արտամաքրուած յուզմունքով ժամ մը ընկէ լռաւ զգուշացաւ իր ամուսնոյն թեւը։

— Որքա՜ն փոխուեր էր, տարածներ հան սանտրի մէջ, բաց մոյնքէ եւ սեւոյ կապած ընկերներու հետ։

Բայց տունս մէջ առանց կասկած մը ըմբոստ ալ դառնալ. մի գուցէ տիկինն անմեղ ըլլայ, ինքնակներս կորսուած ըլլան։ Մի գուցէ թիւրիմացութիւն մը ըլլար գործին մէջ.... Շատ խոյստաւէ բան կ'ըլլար։

Հետզհետէ կռահեցի սկսաւ հաւանականութեան փոխուիլ։ Բարեպատեհութեան պէտք կար. Տիկինը միայն կրնար լուծում տալ այդ խնդրին։

Ամիսներ սահեցան, վերջապէս յարմար ժամանակ մը գտի իրեն.

— Տիկին, ինչո՞ւ կ'արհամարհէք զիս. ես պէտք է որ ձեզ հետ խօսիմ ամբողջ վարուէի, որ շատ նամակներս եւ ո՛չ մէկուն պատասխան գրեցիք։

— Տաս Նամա՛կ, ինչ կ'ըսէք, Աստուա՛ծ իմ, հաւատամ կասկածելու։

— Կրնամ ցոյց տալ ձեզի գրած նամակներուս պատճէնները։

— Հապա ձեզ գրած նամակնե՞րս։

Ու մատնելու, դնեց նամակներ սեղանի մը վրայ։

Բիչ յետոյ մտածեց ինծի.

— Վստահութիւն մը կայ այս գործին մէջ. ես ձեզ կը կարծէի վստահութեան հեղինակը, ընդհանրապէս դուք ալ՝ զիս։ Երկուքս ալ սխալեր ենք, ես ձեզի կը ներեմ, դուք ալ ինծի կը ներէ՞ք։

— Ի բոլոր սրտէ, Տիկին։

— Ո՛չ չներեմ եմ, բայց ես պիտի գտնեմ այդ վատը եւ պիտի պատժեմ. մեր էր թէ կասկած էրա սխալ ըլլային .... Սակայն, պարոն, առաջուան մտերմութիւնը մի՛ կարծէք թէ պիտի շարունակէք ինծի հետ, խոստացէ՛ք հիմա, թէ չպիտի ակնարկէք այդ վիրաւորանքներուն։

— Կը խոստանամ։

— Ես ալ իրբեւ վարձատրութիւն՝ ձեզի պիտի նուագեմ Für Eliese նուագը որով սկսաւ մեր սէրը, եւ որ վ ալ պիտի վերջանայ։

Լսեցի Für Eliese որ չեմ յիշեր թէ ինչպէս նուագուեցաւ. վերջին մրցիւրը դեռ կը հնչէ ականջիս։

Ցետոյ իմացայ, որ սիմովկուան ամուսինը տիրանալու համար անոր, թղթատարին կը վերցնէ եղեր մեր նամակները։

* *

— Ահա այս Für Eliese պատմութիւնը, դո՞հ ես։

— Բայց այդ աղջկան անունը չըսիր։

— Ըսի թէ չպիտի յայտնեմ։

— Լա՛ւ, ես ալ կ'իմանամ օր մը։ Հիմայ ինչ կ'ուզես, որ նուագեմ։

— Ինչ որ կ'ուզես, օրինակի «Օ պար մը լա միրոն»։

Տիկինը նստեցաւ դաշնակին առջեւ եւ այդ կտորին սկսուածքը սկսաւ փնտռել։

ՄԵՆՏՍՈՒՆ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Օսմ. ապահովագրական ընդհանուր Ընկերութեան բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1904 յունիս 24ին գումարուած Ընդհանուր Ժողովին որոշմամբ, մէկ բաժնեթուղթին համար 22 ղրուշ ամփոփ տոկոսային շահաբաժին պիտի վճարուի, յառաջիկայ յուլիս 1էն սկսեալ, թիւ 7 կտրօնին յանձնումին փոխարէն։ Վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ։

Կ. Պոլիս, 25 յունիս 1904 3 3

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պատերազմի դաշտը. — Զինուորական գործողութիւններ. — Ճարոններուն դիրքերը. — Ճարոններուն ծրագիրները։

Բարիզ, 25 յունիս. — Առանց ճշդիւ կարենալ սահմանելու դէպ ի Բօյ-Բինկ յառաջացող ճարոնական զօրաբաժիններուն դիրքերը, առնուած տեղեկութիւնները սակայն ճշգրիտ ծանօթութիւններ կուտան անոնց յառաջացման առանցքին եւ իրենց նպատակակէտէն ունեցած հեռաւորութիւններուն վրայ։ Դէպ ի Բօյ-Բինկ կ'ուղղուին Գ. բանակէն (զօրավար Նօծու) երկու զօրաբաժիններ՝ հաւանօրէն 9րդ եւ 10րդ, որոնք Սիու-Ենէն եկած են եւ վերջին անգամ կեցած՝ մէկը Չի-Բան-Լինկի կիրճին հարաւային կողմը եւ միւսն ալ Բան-Չէ։ Չորս զօրաբաժիններ կը քալեն հարաւէն հիւսիս. ատոնց մէկը (Ցրդ) Եանկ-Եէ-Չէնկ կը գտնուի, եւ միւսները դէպ ի հարաւ, նոյն իսկ անոնք որ Ուա-Ֆան-Կաւի մէջ պատերազմեցան։ Այդ չորս զօրաբաժիններուն երկուքը 5րդ եւ 11րդն են։ Վերջինին համար օխալմամբ ըսուած է թէ Ցրդն է, որ ճարոնական Բ. բանակէն (Թաւանկ-Թաւնկի մէջ) անջատուած եւ անոր հրամանատարին՝ Օքու զօրավարին կողմէ յունիս 14էն 15ի գիշերը Ուա-Ֆան-Կաւի պատերազմի դաշտը տարուած է. հետեւաբար Ցրդ ըսուածը 1րդ, 3րդ կամ 4րդ զօրաբաժինը ըլլալու է։ Ճարոնական այն զօրաբաժինները ստանց համար տուշի օրերը ծանուցուեցաւ թէ Թա-Լինկի կիրճը եւ ուրիշ կիրճի մը մօտ երեւցած են, որուն անունը յայտնի չէ, եւ որ կը գտնուի Նան-Սիա-Պէյի եւ Բան-Չա-Չէի մէջինը, կ'երեւայ թէ Ա. բանակին (Քուրոքի զօրավար) կը վերաբերին։ Առանց այդ կողմերը ներկայ ըլլալէն կը հասկցուի Նաննիը միւնոյն բանակին զանազան մասերուն՝ Ֆէնկ-Հաանկ-Չէնկի հիւսիսային եւ հիւսիսային արեւելեան կողմերը։ Ճարոններուն ընթացքը ցոյց կուտայ թէ կրկին նպատակ ունին գրաւել Բօյ-Բինկը եւ թող չտալ Քուրոբաթքինի զօրավարին որ հոն երթայ։ Այդ վերջին կէտին համար կ'երեւայ թէ ճարոնական սպայակոյտը կը պնդէ իր տեղեկութեանց վրայ՝ ռուս զօրավարին ըրածին մասին։ Ճարոնական սպայակոյտին սպառազական ընթացքին պատճառները տակաւին գոյութիւն ունին։ Արդէն Հովուիր եւ-պաշտօնական մէկ դեկոյցը կը ծանուցանէ թէ ռուս հրամանատարը կը պնդէ ռազմագիտական իր ձեռնպահութեան վրայ։ Այդ դեկոյցը նաեւ հաւանական կը գտնէ որ ռուսական համախմբման կեդրոնը Լիաօ-Եանկէն Հայ-Չէնկ փոխադրուի։ Այդ փոխադրութիւնը իրբեւ կատարուած իրողութիւն մը նկատելով եւ ճարոնական Ա. բանակին դէպ ի միւնոյն տեղը նահանջը իրբեւ մօտալուտ, քանի որ այդ վերջինը Բօյ-Բինկ չկրնար կենալ, յայտնի կ'երեւայ որ Թա-Չէ-Քիաօ պիտի ըլլայ մէջին կայանը, որուն համար պիտի կռուին 2 հակառակորդ կողմերուն յառաջապահ զօրախումբերը։ Ցետոյ ամառուան կայանը վերջնականապէս որոշուած ըլլալով, Ճարոնները դէպ ի Բօրթ-Արթուր պիտի դառնան եւ պիտի բաւականանան բոլորովին Ռուսերուն առջեւ փակելով Լիաօ-Թունկի մուտքը, եւ Բօյ-Բինկի մէջ պաշտպանողական կերպով պիտի պահպանեն Բօյ-Բինկի ռազմագիտական կարեւոր դիրքը։ (Թան)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Տպաւորութիւնը Բեդերսպուրկի մէջ.— Օեամա մարեշալին մահը.— Ռուս վիրաւորները ճարոններուն ձեռք.— Ցառաջիկայ ճակատամարտը։

Բարիզ, 25 յունիս.— Բեդերսպուրկէն հետեւեալը կը հեռագրեն Մաթէնի. — «Կը մտածէք թէ օրուան կարեւոր դէպքն է Բարիզի ճամբով Թօքիոյէն առնուած այն լուրը թէ ճարոնեան սպարապետ Օեամա մեռած ըլլայ Սասօ-Մարու փոխադրանաւին մէջ, ինչ որ փոյլեան յաղթանակ մը պիտի ըլլայ Սքրիտլով ծովակալին համար։ Ենթադրութիւններ կ'ըլլան, օրինակի համար կ'ըսուի թէ կարելի է որ մարտանաւէն նաւակով մը բաժնուած պահուն խեղդուած ըլլայ, վասն զի ծովը ալեկոծեալ էր։ Բարիզի ճարոնական դեսպանատան լռութիւնը որով սա լուրը չի հերքեր, Բեդերսպուրկի մէջ մինչեւ մէկ տարիճան առայդ հանդամանք մը կու տայ լուրին։ Անգլիոյ Կարմիր Խաչին կողմէ եղած երկու հողար անգլիական ոսկիի նուէրը, որ Ռուսիոյ մայր կայսրուհիին ղրկուած է, բաւական համակրութիւն առաջ բերաւ Բեդերսպուրկի մէջ։ Խաչեր բոլխուեցան Վլատիվօսթոքի նաւաբաժինին այն սպաներուն որոնք ճարոնական փոխադրանաւերուն ոմբոկածմանը մասնակցեցան։ Բիրիլ մեծ դուքսը կայսրէն ստացաւ պատուոյ սուր մը՝ որուն վրայ արձանագրուած է «Քաջութեան համար»։ Խնդիր է գիտնալ թէ ինչո՞ւ համար Ս. Գէորգի խաչը չէ տրուած։ Մանաւանդ տեղեկութեանց նայելով մեծ դուքսին առողջական վիճակը դեռ գոհացուցիչ չէ, մանաւանդ ջղային ակնարութիւնէն շատ կը նեղուի։ Ռուս լրագիրները շատ կը զբաղին ճարոնական զինուորներուն ընթացքովը՝ ռուս վիրաւորներու արուեւմք դարմաններուն առթիւ։ Ցայանի է թէ այդ վիրաւորներէն չատերը յօշոտուեցան, այնքան որ եթէ մնաց չըլլան, կարօտնցուած պիտի ըլլային կեանք։ Մասնաւոր կը հաստատէ թէ Ճարոնները, օտարազգի ներկայացուցիչներու առջեւ, մեծ խնամով կը դարմանեն ռուս վիրաւորները, եւ թէ այդ օտարազգիներուն մեկնելէ վերջը, վիրաւորները կը յանձնեն Չինացի վիրաբոյժներու որոնք իրրեւ այն կը ներկայանան։ Դժբաղդաբար առանց զրոյցներ են միայն։ Քուրոբաթքինի զօրավարը հրամայած է պատերազմի դաշտին վրայ վիրաւորներ չթողուլ, բայց այդ հրամանին գործադրութիւնը դժուար է, եթէ թէ՛ պատերազմի դաշտը եւ թէ վիրաւորները չպաշտպանուին։ Ռուս լրագիրը կը յայտարարէ թէ այդ ատսակ վիճակ մը չի կրնար շարունակուիլ, որով կոչում կ'ընէ դիւանագիտութեան։ Աւա՛ղ որ դիւանագիտութիւնը պատերազմի դաշտին վրայ պիտի չկրնայ կեցնել ճարոնական դաշոյնները։ Պետերն իսկ անկարող կ'ըլլան զսպելու իրենց զինուորներուն այդ աւերը։ Ռուս լրագիրը կ'առաջարկէ որ Ռուսերն ալ փոխադարձաբար վարուին։ Վտղուան ճակատամարտ ուր Քուրոբաթքինի զօրավարը իր ուժը ցոյց պիտի տայ դէթ այնպէս կը յուսացուի, մեծ գործ մըն է, վասն զի անձրեւներու եղանակէն առաջ կատարուած պատերազմին համար վճռական բան մը պիտի ըլլայ։ Կը հաստատէ՞ք եթէ ըսեմ թէ Բեդերսպուրկի մէջ հազիւ այդ խնդրով կը զբաղին։ Կարելի չէ դաղափարել այդքան հանդարտ անտարբերութիւն մը։ Ռուսական հակառակ կը նկատեմ խոշոր մարդ մը, որուն մէկ ոտքին վրայ, Քորէայի կողմը, քերուեր մը կայ, եւ ինք ուրիշ բանի վրայ կը խորհի։ Այսօր ծովակալ մը ըսաւ ինծի բան մը չյայտնելէ ետքը, խնդրեց որ իր անունը գաղտնի պահեմ։ Այդ ծովակալը, սակայն, որ երկար ատեն Մանջուրիա կեցած է, քանի մը տեղեկութիւններ հաղորդեց անձրեւներու եղանակին վրայ. կարելի է որ երկնի սահանքները կեցնեն պատերազմիկները այն վայրկեանին երբ արամադիր ըլլան իրարու դէմ ելլելու. այդ անձրեւները արդէն սկսած են. յետոյ ատաժամկայ ընդհարում մը առաջ եկած է։ Անձրեւները Բօրթ-Արթուրի թերակղզիին մէջ պիտի չկրնան արգելք ըլլալ զինուորական գործողութեանց, վասն զի երկիրը քարոտ է. այդ է պատճառը, որով Քուրոքի եւ Օքու զօրավարները կը ջանան զինուորական միջոց ճակատ մը կազմել եւ ամբողջ թերակղզիին ճամբան կարել երկարածիգ չղթայով մը։ Այդ չղթային ետին, անձրեւներու եղանակին, երբ Ռուսերը չեն կրնար շարժիլ, ճարոնական բազմաթիւ զինուորներ պիտի յարձակին Բօրթ-Արթուրի վրայ։ Քուրոբաթքինի զօրավարը ամէն ջանք կ'ընէ արգիլելու այդ ծրագրին իրականացումը եւ Օքու զօրավարին երեք զօրաբաժիններուն միացումը, որոնք հարաւային կողմէն կը հալածեն Շթաքելպերկ զօրավարը, Քուրոքի զօրավարին բանակին հետ որ ռուսական աջ թեւին կը սպառնայ։ Ճարոնները տակաւին վեց զօրաբաժին ունին Օքու զօրավարին ուժը աւելցնելու համար, սակայն այդ զրոյցը տակաւին հաստատուած չէ։ Քուրոքի եւ Օքու զինուորները տակաւին իրարմէ բաժնուած կը գտնուին ութսուն քիլոմէթր միջոցով մը՝ լեռներէ եւ դժուար անցնելիք կիրճերէ բաղկացած։ Հաւանական է որ եթէ միատեղն Նօծու զօրավարին բանակին հետ, աւելի հարաւային կողմը իրար պիտի գտնեն՝ Տաշէնչաոյի քաղաքին մօտ։ Այսպէս կը պարզէ կացութիւնը ռազմագէտ ծովակալ մը ռազմագիտութիւն չգիտցող թղթակցի մը։»

Բեդերսպուրկ.— Զանազան աղբիւրներէ առնուած տեղեկութիւններ բոլորովին կը հերքեն կարծեցեալ մեծ եւ արիւնալի ճակատամարտներու լուրերը՝ կարգ մը թղթակիցներու կողմէ։ Այդ մեծ ճակատամարտ ըսուածները ռազմագիտական նախայարձակական շարժումներ եւ փոքր ընդհարումներ են միայն։

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

Ճարոնական յարձակողականը. — Ցառաջացումը կը շարունակուի. — Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ. — Առաջին հպումներ. — Քուրոբաթքինի զօրավարին ծրագիրները.— Զանազան լուրեր։

Բեդերսպուրկ, 25 յունիս. — Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտը Սախարով զօրավարէն սա հեռագիրը ստացաւ յունիս 23 թուականով. — «Յունիս 22ին, իրիկուան կողմ. թշնամին յառաջապահները տարածուեցան Սէն-Իա-Չէնի հիւսիսային կողմը, վեց քիլոմէթրի չափ՝ ծովեզերքէն մինչեւ լեռներուն ստորոտը՝ Սիօ-Վա-Իցի, Տօ-Մին, Լին-Միա-Թուն, Թան-Միա-Թուն եւ Վան-Ջի-Ուա-Չէն գիծերուն վրայ։ Ճարոններուն արեւելեան հեռագրի կայանը կը գտնուի Լին-Միա-Թունի մօտ բարձունքի մը վրայ։ Ճարոններուն ձախ կողին վրայ կը տեսնուէին հետեւակներու գիծեր եւ ինքնաշարժ թնդանօթներ։ Յունիս 22ին ճարոնական չըլլուն պահակախումբեր փորձեցին ռուսական գիծերուն մէջէնցը մտանել։ Գիշերը հանդարտ անցաւ։ Հետեւեալ օրուան առաւօտ թշնամին վերսկսաւ յառաջանալ Թավանէյցի եւ Բոթոքէ գետակին մէջտեղէն։ Ծովեզերքէն թշնամիի նաւեր տեսնուեցան, որոնք ծովին բացերը կը պտտէին։ Սիու-Ենէն Հայ-Չէնկ տանող ճամբուն վրայ, յունիս 21ին եւ 22ին, ռուսական յառաջապահները, ընկպկէրթ տեղակալին հրամանատարութեամբ տակ, բաւականացեան կեցնելով թշնամին չարժումը եւ չուզեցին աւելի առաջ երթալ։ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի կողմէն մէկ տեղեկութիւն մը չկայ։ Միայն դիտուած է թէ ճարոնները իրենց զինուորները կ'աւելցնեն Բան-Բա-Լինկի չուրջը, ուր ամրութիւններ կը շինեն. նաեւ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկէն Սէն-Լօւ-Ճան տանող ճամբուն վրայ։ Սայ-Մա-Ցէէն Լեաօ-Եանկ տանող ճամբուն վրայ եւս քաշուած են։ Յունիս 21ի թշնամիի դանօթաձգութեան պահուն գեր-տեղակալ Անիչքով եւ երկու խաղաղաններ վիրաւորուեցան»։

Ին-Քեու. — Աւզի բոլորը թնդանօթաձգութեան ձայներ լսուեցան, որոնք Բօյ-Բինկի կողմէն գալու երեւոյթը ունէին։ Ռուս զինուորներուն գլխաւոր մասը Քուրոբաթքինի զօրավարին հետ, Թա-Չի-Չաօ կը գտնուի, յառաջապահները Բօյ-Բինկի հարաւային կողմը դիրքեր գրաւեր եւ մէկ քանի անգամ եւ մերեր են ճարոնական հետազօտիչներ։

Բեդերսպուրկ. —Ռուսիոյ պատերազմական պաշտօնատանը հասած տեղեկութեանց նայելով՝ Քուրոբաթքինի զօրավարը ճակատամարտ պիտի չկատարէ Օքու եւ Քուրոքի զօրավարներուն միացած ուժերուն դէմ Բօյ-Բինկի մօտերը։ Հաւանական է որ Լեաօ-Եանկի բանակին ամբողջութիւնը վերջերս դէպ ի հարաւ չէ յառաջացած, ինչ չէս կ'ենթադրուէր, թէեւ կարելի է որ Քուրոբաթքինի զօրավարը իր ուժերը համախմբէ Հայ-Չէնկի մօտերը։ Ցայտնի կ'երեւայ թէ Քուրոբաթքինի զօրավարը չուզեր բացարձակապէս արգելք ըլլալ ճարոններուն յառաջացման դէպ ի Բօյ-Բինկ։ Այդ ծրագիրէն սա կ'ենթադրուի թէ գործնականապէս Լեաօ-Թունկի թերակղզին բոլորովին ճարոններուն պիտի թողուի, եւ իբրեւ անհրաժեշտ հետեւանք, Ռուսերը պիտի թողուն նաեւ Ին-Քեուն եւ Նիու-Չուանկը։ Վերջին լուրերուն նայելով, Օքու զօրավարին բանակին յառաջապահները Սէն-Եաւ-Չէնի հիւսիսային կողմէն չորս մղոն հեռուն կը գտնուին եւ Ռուսերն ալ ութը մղոն դէպի հիւսիս, ատրիճանաբար կը նահանջեն երկաթուղիի գիծին վրայ։ Ճարոնները հաւանօրէն մէկ կամ երկու օրէն Բօյ-Բինկ պիտի ժամանեն։ Բեդերսպուրկի զինուորական քննադատները կը հաւանին Քուրոբաթքինի զօրավարին որոշմանը՝ Բօյ-Բինկի մէջ ճակատամարտ չկատարելու համար, վասն զի անոնց կարծիքին նայելով, Բօյ-Բինկ բոլորովին աննպաստ կէտ մըն է. անոր մէկ կողը բաց է Քուրոքի զօրավարին առջեւ եւ միւս կողն ալ միշտ կը գտնուի Ին-Քեուի կողմէն զինուոր ցամաք հանելու վտանգին տակ։ Դէպի Բօյ-Բինկ քալող ճարոնական զինուորներուն թիւը 150,000 կ'ենթադրուի՝ բազմաթիւ թնդանօթներով։ Բօրթ-Արթուրի մէջ երկու զօրաբաժին միայն թողուած է, ուրկէ կը հասկցուի պաշարման գործողութեանց առժամեայ դադարումը։

Թոքիօ.—Քուրոքի զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ կրեք հազար հինգ հարիւր Ռուսեր, չորեքշաբթի օրը, Այ-Եանկ-Բիէմէնի մօտ, ամբողջ յարձակում մը կատարեր են ճարոնական զօրախումբի մը վրայ, որ գիշերուան մթութենէն օգտուելով կեցեր է Ռայմասա քաղաքին։ Ռուսերը ունեցեր են հինգ մեռեալ եւ քանի վիրաւոր։

Բեդերսպուրկ.—Ամէն օր նոր զինուորներ կը հասնին Լիաօ-Եանկ, որուն մօտերը ճակատամարտ մը մօտալուտ է, վասն զի ճարոնական բանակները միացած են, ճարոնները փութով խումբեր կը կազմեն Քորէացիներէ եւ Թունկուզներէ, որոնց լիառատ թոշակ կը վճարեն։ Վերջին լուրերու նայելով, Բօրթ-Արթուրի մէջ միսի պաշարն ալ առատ է։ Բոլոր արու բնակիչները, տասնհինգ տարեկանէն վեր, զէնքի տակ կը գտնուին։ Կիները կ'աշխատին զինուորական պէտքերու եւ հիւանդանոցներու յատուկ տաարկաններու պատրաստութեանը։ Օսմանեան քանի մը չարժուն ջոկոցներ Մոյրազդոյ Ա. Բեւելք զրկուեցան՝ բանակին պէտքերուն համար։

Մուքտեն. —Քանի մը օր առաջ հարիւրի չափ Թունկուզներ, որոնց ճարոնցի սպաներ կը հրամայեն, կ'ըսուի, փորձեցին երկաթուղիի կամուրջ մը քանդել Քան-Չաւ-Լինկի մօտ, սակայն պահակները ժամանակին իմանալով, փորձը չյաջողեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28 յունիս. — Քուրոբաթքինի զօրավարը հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց Ռուսիոյ կայսեր.

«Ճարոնական զինուորները յառաջացան դէպ ի Ֆէն-Շաւ-Լինի, Մա-Տօ-Լինի եւ Տալինի ռուսական յառաջապահներուն վրայ։ Ճարոնները իրենց այդ չարժումը կը կատարէին՝ ռուսական դիրքերը չէզոքացնելու համար։ Ռուսերը որոնք ճարոններէն աւելի քիչ էին, բուռն ճակատամարտէ մը ետքը, թողուցին այդ դիրքերը։ Ճարոնական բանակին մէկ մասը դէպ ի հիւսիսային արեւելք կը յառաջանայ, Քուրոքի զօրավարին բանակին միանալու համար։ Ճարոններու զինուորական ուժը, պահեստիներէն զատ, հետեւակներու ինը զօրաբաժիններէ բաղկացած ըլլալ կ'ենթադրուի։»

ԲԱՅ-ԲԻՆԿ.— Համախմբուած ճարոնական զինուորներուն թիւն է հարիւր յիսուն հազար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Օտարազգի զինուորական կցորդները, քննելով վերջերս ճարոններուն կողմէ Բօրթ-Արթուրի առջեւ շինուած ամրութիւնները, դնահատեցին կատարուած աշխատութիւնները։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Պալթիկի ռուսական նաւատորմին հրամանատարը, աւզի օրը, Բեդերհովի պալատան մէջ Նիքոլա կայսեր ներկայացաւ եւ յետոյ Քրօնշթատ դնաց։

— Ռուսական աւզին բանակը պատերազմի դաշտը կը ղրկուի։ Պատերազմական կարեւոր գործողութեանց կը սպասուի։

ԲԱՐԻԶ.— Կը ծանուցուի թէ մեծ ճակատամարտ մը կատարուած է Այամիտօմիայի մէջ։ Առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ այդ ճակատամարտին մէջ Ճարոնները մեծ կորուստներ տալով ետ մղուեր են։ Ռուսերէն 26 հոգի մեռած եւ 53 ալ վիրաւորուած են։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Այամիտօմիայի ճակատամարտին մէջ Ճարոնները ստիպուեր են նահանջել, սակայն անոնց կորուստին նկատմամբ դեռ ստոյգ տեղեկութիւն չկայ։

ԲԱՐԻԶ.— Չհաստատուեցաւ այն զրոյցը թէ նաւային նոր ճակատամարտ մը կատարուած ըլլայ Բօրթ-Արթուրի առջեւ։

—Բօրթ-Արթուրի ծանօթ ճակատամարտին մէջ Ռուսերուն պարտութեանը մասին թէեւ կասկած առաջ բերող զրոյցներ կան, սակայն ծովային պաշտօնարանին մէջ այդ լուրը կը հաստատուի եւ Չիվէնի հիւսիսային կողմն ալ նաւային ուրիշ ճակատամարտ մը պատահած ըլլալու մասին ալ զրոյցներ կան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյէն առնուած հեռագիր մը նայելով, տասը հազար ճարոններ Սասէցօ ցամաք ելեր են՝ Լիաօ-Թունկի թերակղզին գտնուող ճարոնական զինուորներուն օգնելու համար։ Նոյն թերակղզին տարուած են նաեւ պաշարման յատուկ քառասունըութ թնդանօթներ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Սախարով զօրավարը կը հեռագրէ թէ ճարոնական բանակը Չիվէնի հիւսիսային կողմէն դէպ ի Լիաօ-Եանկ կը քալէ եւ ռուս զինուորներն ալ ետ կը քաշուին։ Կատարուած ընդհարումներու պահուն երկու կողմերն ալ մեծամեծ կորուստներ ունեցեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռէօթէր կը ծանուցանէ թէ դէպ ի Մուքտէն գացող ճարոնական զօրախումբ մը ստիպուեր է կենալ Մօ-Թիէն-Լինկի կիրճին կիրճին մէջ եւ թէ այդ տեղը ճակատամարտ մը մօտալուտ է։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Իրքուցքէնէն կը հեռագրեն թէ նոյն քաղաքէն ճամբայ ելեր է այն կառախումբը որ Վլատիվօսթոք կը տանի ընդհանուր չորս չոգենաւ. ատոնք տասը օրէն որոշուած տեղը պիտի ժամանեն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լաֆան գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ֆօ-Բինկ-Չաւի մէջ, Բօրթ-Արթուրէն տասնըչորս քիլոմէթր հեռուն բուռն ճակատամարտ մը կատարուեր է, սակայն դեռ մանրամասնութիւն առնուած չէ։

—Քուրոբաթքինի զօրավարին եւ ճարոնական բանակին միջեւ կատարուելիք ճակատամարտը յապաղեցաւ՝ ռուս հրամանատարին դէպ ի Լիաօ-Եանկ եւ Թի-Լինկ երթալուն հետեւանքով։ Կ'ըսուի թէ ճարոնական զինուորները մինչեւ այդ տեղը պիտի չկրնան երթալ։

ԲԱՐԻԶ. —Միչէնքօ զօրավարը յաղթեց ճարոններուն ծանր կորուստներ պատճառելով անոնց։

—Կը հաստատուի այն լուրը թէ Միչէնքօ զօրավարը Եալուի արեւմտեան կողմը ծանր ձախողութիւն մը մատներ է ճարոնները։ Ճարոնական կորուստները խիստ ծանր են։ Ճարոնները 12 ժամ շարունակ նահանջեր են, Ռուսերէն հալածուելով։

—Վլատիվօսթօքի նաւային գրաւումն. ներու ատեանը պատերազմի գրաւուած նիւթ հռչակեց անգլիական Աքլաներա շոգենաւը, որ բռնուած էր Վլատիվօսթօքի նաւաբաժինին կողմէ, հանքածուխ փոխադրած ատեն։

ԱԹԷՆՔ. — Դեր-ծովակալ Կուրտօն, Միջերկրականի ֆրանսական նաւաբաժինին հրամանատարը, Պիրէօսի մէջ մեծ հացկերոյթ մը տուաւ Ցունաստանի թագաւորին եւ թագուհիին ի պատիւ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Եգիպտոսի Խտիվը Լոնտոն կը սպասուի յուլիս 10ին։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ. — Անգլիոյ թագաւորը հոս ժամանեց։

—Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ԲԱՐԻԶ. —Պ. Լուպէ իր ներկայութեամբ ընդունեց Ցունաստանի իշխանը։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Քոնքորտային լուծումը եւ Վատիկանի քաղաքագիտութիւնը.—Ի՛նչ կը խորհին Վատիկանի մէջ.— Քննութիւն մը։

Հռոմ, 23 յունիս.—Վատիկանի մէջ, կ'ըսէ Թանի թղթակիցը, շատ հաւանական կը նկատեն որ ֆրանսական Խորհրդարանը քուէարկէ Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման օրինագիծը. աւստի կը պատրաստուին այդ հաւանականութեան դէմ։ Շատ մը ֆրանսացի եպիսկոպոսներ հարցաքննուեցան, հասկցնելու համար թէ իւրաքանչիւր թեմ ինչ պայմաններու մէջ կը գտնուի եւ հաւատքի աղբիւրները ո՛րոնք են, որպէս զի կարելի ըլլայ դրամագլուխ մը կազմել եկեղեցիներու եւ եկեղեցականներուն եւ համար գործածուած գումարներուն մասին։ Քոնքորտային ջնջումէն յետոյ, կղերին նիւթական վիճակը անձուկ պիտի ըլլայ, եւ Վատիկան կը խորհի թէ ֆրանսացի կաթոլիկներու առատաձեռնութիւնը բաւ պիտի ըլլա՞յ այդ անձկութեան առաջքը առնելու։ Ուստի հիմակուընէ կը խորհուի դարման տանիլ։ Այս նպատակաւ, Վատիկան խորհուրդ կուտայ Սէնատականներ հիմնել ամէն թեմի եւ վիճակի մէջ, Եկեղեցիին ծախքերը հոգալու համար։ Ստացուած տեղեկութեանց նայելով, կարելի է յոյս դնել հաւատացեալներուն վրայ, բայց այդպէս չէ երկրագործական թեմերու համար։ Կարգ մը թեմերու մէջ բոլորովին անտարբերութիւն կը տիրէ եւ նոյն իսկ անկրօնութիւն. ուրիշ թեմեր ալ շատ աղքատ են։ Վատիկանի մէջ չեն ծածկեր թէ առնուած կէս դարու պէտք կայ՝ հաստատուն կազմակերպութիւն մը տալու համար եկեղեցական Սնատականներու։ Ֆրանսայի Եկեղեցին շատ տագնապալի շրջան մը պիտի բոլորէ, եթէ երբեք յեղակարծ դէպքեր չփոխեն իրաց վիճակը։ Կ'ըսուի թէ թեմերու մասին կատարուած քննութիւնը պապական նուիրակութեան կողմէ եղած է։ Բայց Վատիկան շատ լաւ գիտէ թէ ֆրանսական կառավարութիւնը պատճառ մը պիտի նկատէ այդ բանը, բոլորովին խզում առաջ բերելու։

ԱՆԳԼԻԱ

Պ. Պալֆուրի ուղղուած նամակը.— Նախարարապետին պատասխանը.— Տըվընշայրի դուքսին նամակը։

Լոնտոն, 25 յունիս.— Երեսփոխան մը նամակ մը գրելով Պ. Պալֆուրի կը հարցնէ թէ երեսփոխանական վերջին մասնակի ընտրութիւնները եւ ոգելից ըմպելի ծախողներու վրայ դրուած արտօնագրերի տուրքերը եւ ուրիշ յաւելուածական տուրքերը բաւարար պատճառներ չե՞ն, Խորհրդարանը լուծելու եւ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութիւններ կատարելու համար, նախարարութեան քաղաքականութիւնը երկրին դատաստանին ենթարկելու համար։ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ Խորհրդարանի լուծման այն առեն միայն պիտի ձեռնարկէր, եթէ երբեք նախարարութիւնը կորսնցնէ իր վայելած վստահութիւնը եւ աջակցութիւնը։ Միւս կողմէ, Լիպէրալ կոմսին ուղղուած նամակի մը մէջ, Տըվընշայրի դուքսը կը հրաւիրէ իր բարեկամները՝ չմասնակցիլ ներկայացուցիչներու անդամնման նոր կազմուելիք ազատական-միութենական Համաժողովին։ Արդարեւ կը վախնայ որ այդ կազմակերպութիւնը նպաստաւոր կարծիք մը չը տարածէ մաքսային սակացոյցներու ի նպաստ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Անգլիոյ թագաւորին ժամանումը։—Թերթերուն կարծիքը։

Պերլին, 25 յունիս.—Անգլիոյ թագաւորը, երէկ իրիկուն, ժամը տասնըմէկին հասաւ Պրուսպիւթէլ, Վիքթորիա-Էնտ-Ալպերթ զբօսանաւով, որ անգլիական զրահաւորներու հետ կանգ առաւ Չրանցքին բերանը։

—Նորթ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ կէսպաշտօնական յօդուած մը հրատարակելով գոհութիւն կը յայտնէ Անգլիոյ թագաւորին այցելութեան նկատմամբ, որովհետեւ քաղաքական հանգամանք չունի։ Կէսպաշտօնական լրագիրը կ'աւելցնէ թէ երկու պետութիւններու միջեւ կատարուած կարծիքներու փոխանակութիւն մը պիտի ամրապնդէ երկու ազգերու խաղաղասիրական ձգտումները եւ յարաբերութիւնները։ Թայմզ պատասխանելով Քէօլնիշէ Ցայթունկի յօդուածին կը հարցնէ թէ՛ո՞րոնք են իր մատնանշած քաղաքական կարեւոր դէպքերը, որոնք Քիլի տեսակցութեան մէջ հարթուելու կոչուած են։ Թայմզ հետեւութեամբ կը յարէ թէ լրագիր մը որ արտաքին գործոց պաշտօնատան օրկանը կը համարի ինքզինքը, քիչ մը աւելի լաւ տարուելու էր իր դերը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Փոփոխութիւններ ամերիկեան դահլիճին մէջ. — Հրաժարականներ։

Ուաշինկթըն, 25 յունիս. — Ցուլիս 1էն սկսեալ, ամերիկեան դահլիճը կարեւոր փոփոխութիւններ պիտի կրէ։ Ռուզվէլթ նախագահը ընդունած է ընդհանուր դատախազ Պ. Նոքսի ու առեւտրական նախարար Պ. Քորթըլիօի հրաժարականները։ Առաջինը ծերակուտական պիտի ըլլայ Բէնսիլվանիոյ, իսկ երկրորդը՝ նախագահի հանրապետական մասնախումբին։ Ծովայինն նախարար Պ. Մուտի փոխանորդ է Պ. Նոքսի պաշտօնը եւ իրեն տեղ պիտի անցնի Պ. Բոլ Մորթըն, որ երկրորդ դեր նախագահն է երկաթուղիի ընկերութեան մը։ Առեւտրական նախարար Պ. Քորթըլիօի տեղ պիտի անցնի Պ. Վիքթոր Մէթքաֆ, Խորհրդարանին մէջ քալիֆորնիական ներկայացուցիչ։

ՏԱՆԸ ԱՐԿԱԾ

Գետանաւ մը ընկղմած. — Հարիւրի չափ զոհեր։

Բեդերսպուրկ, 25 յունիս. — Տոնի վրայ գտնուող Ռոսթով քաղաքէն կը հեռագրեն թէ անտէլի աղէտ մը պատահեր է Քորրա գետակին վրայ, Զաթովա կայանին մօտ։ Գետանաւ մը, որ 250 հոգի կը փոխադրէր, մեծ մասը կիներ եւ տղաք, յատակը փտած ըլլալուն, ուղեւորներու ծանրութեան տակ փլաւ։ Ոմանք անիւներուն մէջ մնալով ջախջախուեցան, ուրիշներ ջուրին մէջ խեղդուեցան։ Մինչեւ հիմա 60 դիակներ հանուած են։ Հարիւրի չափ զոհեր կան, որոնց մեծ մասը չրջակայ գիւղերու ուխտաւորներ էին։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ցանուաւոտ ազգ. Պանքային 1880ի 3% պարտաթուղթերուն 1904 յուլիս 1ին տեղի ունենալիք վիճակահանութեան առթիւ, Օսմ. Կայս. Պանքան կը ծանուցանէ թէ Ղալաթիոյ իր կեդրոնատեղին եւ Բերայի մասնաճիւղը կ'ապահովագրեն վերոյիշեալ պարտաթուղթերը, անոնց 400 ֆր. ամորթիսմանը չահելու պարագային՝ բուն գինով վճարմանը համար։

13 յունիս 1904 5—5

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմայիզի տարեձան տրուեցաւ զինուորական բոլոր վարժարաններու եւ Մէլքիէ վարժարանին գրավաճառ Կարապետ էֆ.ի: Սանիէի տարեձան՝ Էտիրնէի երեւելիներէն Մէհմէտ փաշազադէ Իպրահիմ պէյի:

— Գրտակալէվոցի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Պաթումի օսմ. ընդհ. հիւպատոսարանին փոխ-հիւպատոս ու քարտուղար Սաատ պէյ, որուն յաջորդեց Մարսիլիոյ օսմ. ընդհանուր հիւպատոսարանին նախկին փոխ-հիւպատոս Նէսիմ Ռաուֆի էֆ.:

— Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տրապիզոնի Միւֆթիի եւ Նագիպ-իւլ-էշրաֆի տեղակալ Մահմուտ Ամաաէֆէնտի էֆ.ի:

ՊԱՏՐԱՍՏ ԴԵՂԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց՝ մասնաւոր կանոնագիր մը պատրաստել՝ որպէս զի Եւրոպայէն բերուած պատրաստ դեղերը քաղաքապետութեան առողջապահական յանձնաժողովին եւ բժշկական ժողովին կողմէ քննուելէ ու տարրալուծուելէ եւ անոնց օգտակարութիւնը հաստատուելէ ետքը միայն գործածուին:

ՎԻԷՆՆԱ ղրկուած օսմ. պատուիրակութիւնը, երէկ, Կ. Պոլիս դարձաւ Աւստրիական ճեպընթացով եւ ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց: Պատուիրակութեան պետ Շաքիր փաշա Վեհ. Սուլթանին մատոյց Ֆրանց Յոսէֆ կայսեր մէկ նամակը, որով շնորհակալութիւն կը յայտնէր իրեն նուիրուած Խանէտանը-Ալ-Օսման պատուանշանին համար:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Յունաստանի եւ Պելճիքայի դեսպանները եւ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ դեսպանատանց գործակատարները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ: Յունաստանի դեսպանը տեսակցեցաւ նաեւ Արտաքին գործոց նախարարին հետ:

ՊՈՒԼՂԱՐ փախստականներէն երկուսեակ հարիւր վաթսունչորս հոգի եւս իրենց տեղերը դարձան Ռումէլիի նահանգաց մէջ:

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Սէլանիկի լրագիրները կ'ըսեն թէ անցեալ չորեքշաբթի գիշեր ժամ 3ին, Սթրումճայի շրջակայքը՝ Բէօսթերինի մօտերը ընդհարում մը կատարուեր է կայս. զինուորներու եւ աւազակներու միջեւ: Աւազակներէն մէկը սպաննուեր եւ ուրիշ մըն ալ ձերբակալուեր է: Միւսներն ալ երկու կողմէ փախեր են: Զանոնք հալածելու համար զինուորական երկու ջոկատներ ղրկուեր են: Հաստատուած է որ Սթրումճայի մէկ գիւղէն հովիւ մը սպաննող աւազակները նոյն խումբին կը վերաբերին:

— Բէօզիէէն կը գրեն թէ Սթեֆանօ անուն աւազակը, որ չորս տարիէ ի վեր կը փնտռուէր, տան մը մէջ պահուած տեղէն ձերբակալուեր է: Այդ չարագործը գիւղացի կնոջ մը զաւակը լեռը տանելով սպաննած է:

ՀԱՑՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ քարափին Ընկերութեան բաժնետէրերը երէկ գումարուեցան: Ներկայացուած տեղեկագրէն հասկցուեցաւ թէ 1903ի տարեշրջանին ընդհանուր հասոյթը եղած է 398,986 ֆր.: Այդ գումարէն զեղչելով ծախքը՝ 181,871 ֆր. կը մնայ 217,115 ֆր., որուն համար առաջարկուեցաւ յատկացնել գլխաւորի:

—Հայտար-Փաշայի գիծին յատկացուելիք երեք շոգենաւերէն երրորդն ալ ծովը իջեցուեցաւ Քիլի մէջ: Ասոր անունն է Մուսուլ. միւս երկուքին անուններն են Պաղտատ եւ Տիարպեքիր: Խալիլ փաշա որ այդ շոգենաւերը ընդունելու պաշտօն ունի, երէկ առտու Գերմանիա ուղեւորեցաւ Քէօսթէնճէի շոգենաւով:

ՔԵԱՂԸԹԽԱՆԷԻ բնական աղբիւրներու ջուրերուն հոսումը բնաւ չընդհատելու համար բոլոր խողովակները իրարու պիտի միացուին: Կայս. Իրատէ մը հրամայեց վճարել այդ առթիւ ըլլալիք ծախքերու գումարը:

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐԸ. — Moniteur կ'ըսէ թէ ձկնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը ոչ թէ դրոշմաթուղթի քննիչներ պիտի ընտրէ, այլ պիտի ուսումնասիրէ դրոշմաթուղթի նոր կանոնագիրը եւ անոր կիրառման եղանակը: Դրոշմ քննիչներուն, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդը եւ Տնօրէնութիւնն է որ մօտերս պիտի կատարէ անոնց ընտրութիւնը:

ՀԵՌԱԳՐԱՅԻՆ եւ թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Իզմիտի գաւառին մէջ Կէյվէ Օրթաքէօյի մէջ հեռագրական կայան մը հաստատուելով, հաղորդակցութեանց ձեռնարկուեր է:

ՀԻՒՄԱՆՍԹԻՆ ԴԻՄ կազմուած մարմնոյն վարչական Խորհուրդը վաղը երիկուն պիտի գումարուի բժշկական Ընկերութեան սրահին մէջ:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ գրական Սիլլողոսին հաստատման 43րդ տարեդարձը առջի օր տօնուեցաւ մեծ հանդէսով: Ներկայ գտնուեցան Տ. Եւաքիմ Ս. Պատրիարքը, Սինոդականները եւ Յունաստանի դեսպան Պ. Կրիպարիս եւ երկրորդ Թարգման Պ. Լակաւուքի: Տարեկան տեղեկագրին ընթերցումէն ետքը, Պ. Հաճի Խրիսթօ հրապարակախօսութիւն մը կատարեց նիւթ առնելով «Հոմերոսէն էջ մը»: Պատրիարքը հանդէսը փակեց բանախօսութեամբ մը՝ գովելով Սիլլողոսին աշխատութիւնները եւ մաղթելով որ ազգային Զարիֆիի եւ Զօղրաֆոսի նման յոյն բարերարներ հասնին:

ԹԷՐՍԱՆԷԻ մէջ Անատոլու Նաւագարծարանին ճարտարագէտներուն կողմէ նորոգուած Ֆեթհ-Պիւլէնտ, Ավնուլլահ ու Մուինի Զաֆէր մարտանաւերուն նորոգութիւնները աւարտելու վրայ ըլլալով յանձնառումի գործողութիւնը մօտերս պիտի կատարուի:

— Ալբակուբ եւ Աք-Հիսար Թորփիլահալածները Ճէնովայէն այսօր Միտիլլի կը ժամանեն:

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսրը Սէնթ-Էթիէն պատուանշանի առաջին կարգը տուաւ Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի, Լէօբոլտ պատուանշանի առաջին կարգը՝ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի եւ Քուրոն տը Ֆէրի առաջին կարգը՝ արարողապետ Իպրահիմ պէյի:

ԸՆԴԾՈՎԵԱՅ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼ.— Թէնէտոսի եւ Շիրէյի միջեւ ընդծովեայ հեռագրաթելը նորոգուած ըլլալով հաղորդակցութիւնները վերսկսած են:

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վարձքերու համար Լոնտոնի մէջ գումարուած միջազգային համաժողովը յարմար դատած է զեղչել թէ' այդ վարձքերը եւ թէ լրագիրներու հաղորդուած հեռագիրներունը: Այդ առթիւ ստորագրուած տեղեկագրին մէկ օրինակը Բ. Դրան հաղորդուած է: Զանոնք պաշտօնարանը քննելով, որոշեց ընդունիլ լրագիրներու վերաբերեալ հեռագիրներուն վարձքերը զեղչելու տրամադրութիւնը: Կայս. կառավարութիւնը պատուիրակ մը պիտի ղրկէ նորէն գումարուելիք հեռագրական համաժողովի մը:

ՆԵՐՈՒՄ. — Նիքոլա եւ Մանոլ անուն անձերը որոնք մարդասպանութեան համար տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած ըլլալով Ռոտոսի բանտը կը գտնուէին, իրենց հիւանդոտ վիճակին համար բարձրագոյն ներման արժանացան:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր տնօրէն Պ. Տըֆէ որ Զոնկուլտաք գացած էր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան Վոթուր պահակնաւը որ Պիրէէն գացած էր, յատակը մաքրուելու համար, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը վերադարձաւ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց վերցնել Ատէնի եւ Բոռ-Սայիտի ժամանումներուն դէմ սահմանուած 48 ժամուան քարանթինան եւ ախտահանումները:

—Մասքաթի մէջ ժանտախտ երեւան եկած ըլլալով առողջապահական Խորհուրդը որոշեց հինգ օրուան քարանթինայի եւ ախտահանումներու ենթարկել տեղւոյն ժամանումները՝ յունիս 15էն սկսեալ:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Յունիս 7էն 13 Կ. Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 170, որոնց 1ը՝ հարսանիթէ, 1ը՝ կեղծմաշկէ, 4ը՝ ծաղկախտէ, 4ը՝ թիֆոյէ, 11ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ:

ՀՐԴԵՀ. —Էտիրնէ Գափուսի Գասրիէ Աթիք Թողը, Պաղչէվանօղլը փողոցին մէջ, երէկ ժամ տասնուէկէսին հրդեհ ծագեցաւ յոյն կօշկակարի մը բնակած տունէն որ մասամբ այրեցաւ:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, դատեց Խասգիւղցի Մուսթաֆան ու ընկերը Իսա որոնք անցեալ փետրուարին Րէճէպ անուն մարդ մը, դրամները յափշտակելու համար, սպաննած եւ սրճարանին պարտէզին մէջ թաղած էին: Մուսթաֆա մահուան դատապարտուեցաւ եւ Իսա՝ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան:

ՓԱՍՏԱԲԱՆԸ ԵՒ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐԸ. —Երէկ Գըզըլ Թոփրաքէն Սալիհ եւ կինը դատ մը ունէին առեւտրական դատարանին առջեւ: Ասոնք իրենց փաստաբանին՝ Եօրկի էֆ.ի հետ կռուեցան, ըսելով որ դատը կը ձգձգէ: Կռիւը սաստկանալով Սալիհ ու կինը ծեծեցին փաստաբանը եւ երեսէն վիրաւորեցին: Ոստիկանները հասնելով ձերբակալեցին Սալիհը եւ կինը:

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ

ԱԶԴ. —Օսմ. Հանր. Պարտքի Թղթեայ հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կ'իմացնէ թէ դրոշմաթուղթի նոր կանոնագրին 73րդ յօդուածին համաձայն, «1310 Ռամազան 5 թուակիր կանոնագրէն մինչեւ ներկայ կանոնագրին գործադրութեան թուականը, օրինական տրամադրութիւններու հակառակ յօրինուած թուղթերուն մուրհակները եթէ սոյն կանոնագրին հրատարակման թուականէն ըսկսեալ մինչեւ վեց ամիս մասնաւոր վարչութեան ներկայացուին, այն առենուան կանոնագրին համաձայն պահանջելի դրոշմաթուղթը միայն պիտի վճարեն: Այս վեցամսեայ պայմանաժամին լրանալէն յետոյ, դատարաններու եւ կառավարական պաշտօնատուներու ցոյց տրուած այն թուղթերն ու մուրհակները, որոնք օրէնքի հակառակ պատրաստուած են, ներկայ կանոնագրին տրամադրած տուրքերն ու դրոշմական տուգանքները պիտի վճարեն»:

Այս պայմանաժամը սկսած ըլլալով 1/14 յունիսէն, օրինաւոր դարձնել ուզուած թուղթերն ու մուրհակները պէտք է ներկայացնել կեդր. Վարչութեան Դրոշմաթուղթի դիւանին, ուր պիտի կատարուին պէտք եղած օրինական ձեւակերպութիւնները վերոյիշեալ պայմանաժամուն մէջ:

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

12/25 յունիս 1904 1—50

ՏՈՔԹ. ԹՈՒԼՍԱՆ դիւրութեան, էր յաճախորդաց, կը ծանուցանէ թէ ամէն օր կէսօրէ վերջ, մինչեւ 9 (Ը. Թ.) կը գտնուի Բիւյիւքթեւ-Միսքճեան դեղարանը, Պաղչէգաբու, թիւ 13: 17—30

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական Ժողովը գումարուեցաւ այս առտու Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին: Ներկայ էին Տիգրան էֆ. Նաւասֆեան, Միհրան էֆ. Սեթեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան. Ժողովը Առաջնորդական Վիճակաց ոմանց վրայ կարեւոր տնօրինութիւններ ըրաւ:

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան առաջարկութեան համեմատ՝ անդամ կարգւեց Ասլանեան Յարութիւն էֆ.ն:

Ուսուցչաց օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը մատուցած էր Սնտուկին հաշուեցոյցը, յայտնելով թէ նախնական դրամագլուխը կազմելու համար սահմանուած 300 ոսկին ամբողջացուցած էր, եւ թէ պիտի կրնայ իր տրամադրութեան համաձայն վարել արդիւնքը: Ժողովը գոհունակութեամբ լսեց Հոգաբարձութեան աշխատութիւնները եւ որոշեց քաջալեր կարդալ Հոգաբարձութեան՝ շարունակելու համար իր աշխատութիւնները:

Որոշուեցաւ Կիւմխանէի յանձնաժողովին ալ պէտք եղած հրահանգը՝ վագֆի վերածելու համար այն միւլք կալուածները, որոնց հանգուցեալն վագֆին համաձայն դրամ փոխարէն առաջարկուած են:

Տնտես. Խորհրդոյ առաջարկութեան համաձայն՝ արտօնեց Գում-Գափուի Դրսի եկեղեցւոյ սեփական մէկ պարտէզին վաճառումը, արդիւնքովը հասոյթաբեր կալուած մը գնելու համար:

Սելանիկի Հոգաբարձութեան առաջարկութեան վրայ՝ որոշուեցաւ արտօնել զինքը հանգանակելու եկեղեցւոյ եւ վարժարանի շինութեան համար պակսած գումարը, որ 400 ոսկի ենթադրուած էր:

Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Երէցեան երէկ Ատլիէի պաշտօնատունը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցաւ Կրօնային գործոց տեսուչ Ջէվէր պէյի հետ՝ Երուսաղէմի վանքին վերաբերեալ խնդիրներու մասին եւ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի մէկ նամակը յանձնեց՝ Դատական Բարձր. նախարարին ուղղեալ:

—Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը յունիս 12ին Զէյթուն ժամանելով՝ Ս. Աստուածածին եկեղեցին առաջնորդուեր է, ուր բարեմաղթութիւններ ըրեր է Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար, որոնց մասնակցեր է ժողովուրդը «ամէն»ներով:

—Պէրլինի պարսկական դեսպանատան խորհրդական Յովհաննէս Խան Մասէհեան նախընթաց օր Ս. Պատրիարքին բնակարանը գնաց, բայց Ն. Սրբազնութիւնը բացակայ ըլլալուն՝ իր այցետոմսը ձգեց:

—Ուրֆայէն յունիս 6 թուականով կը հաղորդուի թէ, վեց Հայեր որոնք բանտարկուած էին՝ անպարտ արձակուեր են շնորհիւ կայս. կառավարութեան արդարադատութեան, ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրելով Վեհ. Կայսեր արեւշատութեանը համար:

— Տ. Վահրամ Արքեպ. Կրօն. Ժողովոյ երէկուան նիստին մէջ գրաւոր առաջարկութիւն հրամցեր է մէկ քանի խնդիրներու վրայ որոնք այդ Ժողովին իրաւասութեան կը վերաբերին: Ասոնց առաջինն է ազգ. վարժարանաց մէջ կրօնի եւ եկեղեցական պատմութեան համար պէտք եղած կարեւորութիւնը չտրուիլը, որուն համար կ'առաջարկէ քննել վարժարաններու ժամանակացոյցը, ուսուցման եղանակը, դասախօսները եւ դասագրքերը: Դասախօսներու վրայ ալ ծանրանալով կ'ըսէ թէ ասոնք վկայեալ եւ ձեռնհաս անձեր պէտք է ըլլան: Տ. Վահրամ արքեպիսկ. դիտել կուտայ նաեւ որ եկեղեցականներէ ոմանք կարգ մը գրքեր հրատարակած են կրօնական նիւթերու վրայ, որոնք եթէ Ժողովի քննութեան ենթարկուէին, պիտի գտնուէին դիտողութեան արժանի կէտեր, ուստի կ'առաջարկէ որ այս կարգի հրատարակութիւններ Կրօն. Ժողովի քննութեան բովէն անցնին նախապէս: Ասկէ զատ, դիտել կուտայ թէ ոմանք, եկեղեցական օրինաց եւ կանոնաց հակառակ կարգադրութիւններ կ'ընեն, պատասխանատուութիւն առնելով իրենց վրայ, մինչդեռ հոգեւոր իշխանութիւնը իրենց շատ մօտ է եւ կրնային դիմել ու հրահանգ եւ հրաման առնել:

— Կրօնական Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպս.ի: Ներկայ էին Տ. Վահրամ արքեպս. Մանկունի եւ Սաղաւեան, Սեթեան եւ Շահպազեան աւագ քահանաները: — Մարաշէն երբեմն վարդապետ եւ այժմ Կիրակոս Կէօքճեան՝ որ 7 տարի առաջ կարգալոյծ եղած էր, կը խնդրէր ներել իրեն եւ կրկին ընդունուիլ ի շարս եկեղեցականաց: Ժողովը ի նկատի առնելով անոր վարուց ու բարուց անուղղելի վիճակը բացարձակապէս մերժեց անոր խնդրանքը: Նոյնպէս Կեսարիոյէն Ներսէս Վ. Ըլըճեան կը խնդրէր բաւ համարել իր երեքամեայ պաշտօնազրկութիւնը եւ ներում շնորհել: Ժողովը նկատելով որ որոշեալ 5 տարուան պաշտօնազրկութեան պայմանաժամը լրացած չէ, մերժեց անոր խնդրանքը: — Սիլիվրիի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէր տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրել տիրացու Սրապիոն Ղօնչէկիւլեանը: Ժողովը որոշեց գրել Թաղ. Խորհուրդին որ սպասեն մինչեւ Պուլկարիոյ Առաջնորդին իր վիճակը գալուն: Նոյնպէս Սալիմիէի Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէր տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրել տիրացու Մկրտիչ Մխիթարեանը: Ժողովը նկատելով որ յիշեալին արժանաւորութիւնը հեռուէն հեռու կարելի չէ ստուգել, որոշեց յետաձգել առ այժմ, մինչեւ որ կարելի ըլլայ իր մասին ստոյգ վկայութիւններ ստանալ: — Կոնիայի Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահրամ Ծ. Վ. Շահլամեան Ժողովին ներկայացաւ եւ իր վեցամսեայ պաշտօնավարութեան մասին ամփոփ տեղեկութիւններ տուաւ: Ժողովը լսեց եւ իր գոհունակութիւնը յայտնելով, խոստացաւ հարկ եղած աջակցութիւնն ընել եւ իր պաշտօնին կիրառման դիւրութիւններ ընծայել: — Զարմնենցի Առաջնորդ Տ. Կարապետ Վ. հրաժարական կուտար իր պաշտօնէն եւ կ'ուզէր Կարմիր վանք քաշուիլ: Ժողովը գոհ ըլլալով իր պաշտօնավարութենէն, մերժեց անոր հրաժարականը եւ որոշեց քաջալերական գիր ուղղել Տ. Կարապետ Վ.ի: — Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական խնդիրներով:

Գոլֆեան Որբանոցի խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Օր. Արմենուհի Յ. Գարակէօզեան իր ամուսնութեան առթիւ ի յիշատակ իր հանգուցեալ հօր Յովսէփ էֆ. Գարակէօզեանի, հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է նոյն հաստատութեան: Նոյնպէս Յարութիւն էֆ. Պալաբանեան իր ամուսնութեան առթիւ հինգ օսմ. ոսկի նուիրած է:

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ Տպագրական Տեսչութեան գլխաւոր պաշտօնատարներէն Վսեմ. Սիսակ Ֆէյզի էֆ. Տպարաններու ընդհ. քննիչ անուանուած է, ինչ որ նոր հաւաստիք մըն է իր արժանիքին եւ պաշտօնավարութեան գնահատման: Սիսակ Ֆէյզի էֆ. արդէն իսկ պատուուած է աստիճաններով եւ պատուանշաններով, ի վարձ իր բազմաթիւ ծառայութեանց, իր ուղղութեան եւ հաւատարմութեան, եւ Տպարաններու ընդհ. քննիչ անուանումը պաշտօնի բարձրացում մըն է իրեն համար, որուն առթիւ մեր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղենք Ն. Վսեմութեան:

ՈՂՈՐՄԵԼԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Սուրհանդակի ազգային քրոնիկագիրը, Ա. Մ. ստորագրութեամբ, բաներ մը գրած է նոյն թերթին այս առաուան թիւին մէջ, իր բոլոր անզօր ճիգերը թափելով, ապացուցանելու համար թէ ազգ. Հիւանդանոցը արհեստական եւ առողջապահական թերութիւններ ունի: Ընթերցող հասարակութիւնը կը սպասէր որ այդ անձեռնհաս խմբագիրը ջախջախիչ յայտնութիւններ եւ աչքի զարնող թերութիւններ երեւան հանէր: Սակայն անոնցմէ եւ ոչ մէկը կարելի է գտնել չորսուկէս սիւնակնոց յօդուածի մը մէջ, որ երկու շաբաթուան տքնաջան աշխատութեանց արդիւնք է: Սուրհանդակի ազգ. քրոնիկագիրը ի զուր ասդին անդին ինկաւ օրերէ ի վեր, այս ու այն անձին դիմեց, տեղական քննութեան ձեռնարկեց, արտադրելու համար բանաղբոսիկ եւ ճապաղ յօդուած մը, ուր ո եւ է դրական փաստ չկայ, Հիւանդանոցին արդի շէնքին արհեստական եւ առողջապահական թերութիւնները ապացուցանող: Ամբողջ օդային խօսքեր, մտացածին յերիւրանքներ են որ այդ յօդուածին մէջ տեղ կը բռնեն: Ուզողը, հետաքրքրութեան համար, կրնայ կարդալ այդ հրաշակերտ (՞) յօդուածը, համոզուելու համար մեր ըսածին ճշմարտութեան:

Հիւանդանոցին շէնքին մէջ գտած իր միակ թերութիւնը՝ օդափոխ գործիք չունենալն է: Ու մեծ գիւտ մը ըրածի պէս, կը ծանրանայ այս կէտին վրայ, որ անմիջական կապ չունի շէնքին արհեստական մասին հետ, քանի որ յետոյ կրնայ զետեղուիլ այդ տեսակ գործիք մը: Մնաց որ, Հիւանդանոցին ճարտարապետը ձեռք քաշած էր գործէն, ներքին մասերը ամբողջովին չաւարտած: Ինչո՞ւ Սուրհանդակի խմբագիրը անգիտանալ կը ձեւացնէ այս պարագան: Մեր ընդդիմախօսը, իր ճղճիմ, խեղճուկրակ փաստերուն մէջ թափթփելու տեղն, չի մոռնար քանի մը գնդասեղի հարուածներ տալ ճարտարապետ Կիւրեղեան էֆ.ի գեղեցիկ յօդուածին, այս էջերուն մէջ հրատարակուած: Կը ջանայ խածնել, անիմաստ քաչքչուքներ ընել: Երբ Կիւրեղեան էֆ. կը գնահատէ օդի մասին ճարտարապետին կողմէ եղած կարգադրութիւնը Հիւանդանոցի շէնքին մէջ, Սուրհանդակի խմբագիրը, իբր պատասխան, ծիծաղելի եւ տղայական առարկութիւններ կ'ընէ:

Մեզի ուրիշ խօսք չի մնար ըսելու այսքան յամառ ընդդիմախօսի մը դէմ, որ սխալ ճամբու մէջ ինկած, չուզեր ետ դառնալ, այլ հետզհետէ աւելի ձախող քայլեր կ'առնէ: Եթէ երբեք Կիւրեղեան էֆ. պէտք կը զգայ, իր առաջին ջախջախիչ յօդուածէն յետոյ, կրնայ պատասխանել Սուրհանդակի ազգ. խմբագրին անհիմն առարկութիւններուն: Կը յուսանք թէ պիտի զիջանի, քանի որ խնդիրը հանրային է, այդ բանը ընելու, նոյն իսկ երբ դիմացը ունի խմբագիր մը, որ ի վիճակի չէ վիճաբանելու արհեստագիտական խնդրոյ մը մասին եւ անլուր ճիգեր կը թափէ բաներ մը մրոտելու համար:

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՓՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28 յունիս (Պաշտօնական).—Սախարով զօրավարին մէկ հեռագիրը որ լրացուցիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ Այեան-Եամէնի մօտ (Ֆէնկ-Հօանկ-Զէնկի հիւսիսային կողմը) ռուսական զօրախումբի մը կողմէ կատարուած հետազօտութեան վրայ, կ'ըսէ.— «Մեր թնդանօթները ռմբակոծեցին թշնամիին յառաջապահներու գրաւած պատնէշները, որով թշնամիին թնդանօթները սկսան կրակ ընել մեր հեծեալ թնդանօթաձիգներուն վրայ: Այդ ընդհարումին մէջ ունեցանք ութ մեռեալ եւ քսան վիրաւոր: Մեր զինուորները, նկատողութեան առնելով թշնամիին գլխաւոր զօրութեան առաւելութիւնը, դադրեցուցին կրակը: Ասոր վրայ թշնամին յարձակողականի ձեռնարկեց մեր ձախ կողին վրայ, բայց մեր արձակաձիգները հեռացուցին յարձակումը կատարող վաշտը որ փախաւ. նաեւ Խազախներն ալ այդ հալածման մասնակցելով մեծ կորուստներ պատճառեցին անոր: Թնդանօթներու ճակատամարտը տեւեց մինչեւ իրիկուան ժամ 9: Թշնամի հետեւակներու յառաջացումը կեցուցին մեր արձակաձիգները: Ռուսական կորուստն է հօթը սպայ թեթեւապէս վիրաւորուած, 26 զինուոր մեռած եւ 53 վիրաւորուած: Թշնամիին կորուստը խիստ շատ է:»

— Քուրոփաթքին զօրավարին երէկուան թուականով մէկ հեռագիրը կ'ըսէ.— «Յունիս 26ին ճափոնական զինուորները յարձակողականի սկսան մեր ճակատի յառաջապահներուն դէմ որոնք կը գտնուին Ֆէն-Զօւ-Լինի, Մա-Տօւ-Լինի եւ Տօ-Լինի կիրճերուն առջեւի գիծին վրայ: Ճափոնները, յունիս 26ին իրիկունը մեր յառաջապահները Վանսիա-Բէնծօյէն դէպ ի Տօ-Լինի կիրճը մղելէ ետքը, շարունակեցին իրենց յառաջացումը մեր դիրքերուն դէմ այդ կիրճին մէջ: Մեր յառաջապահները ժամանակ մը դիմադրեցին ճափոնական հետեւակներու կիսաբաժիններուն՝ անոնց դէմ ելլելով տասնըութ թնդանօթներով, բայց տեսնելով որ թշնամիին ուրիշ զինուորներէն պիտի շրջապատուէին, ետ քաշուեցան: Մեր հետազօտիչները հաստատեցին թէ ճափոնի հարաւային բանակին մէկ մասը դէպի հիւսիսային արեւելք կ'ուղղուի՝ միանալու Քուրոքի զօրավարին բանակին: Կէս օրին տեղեկագիր մը ստացուեցաւ՝ ծանուցանելով թէ մեր հեծելազօրքերը Սըխէէն-Զէնի մէջ բաւական ճակատամարտ մը կատարեր են թշնամիին հետ: Ստացուած բոլոր տեղեկութեանց նայելով Մանչուրիոյ բանակին դէմ քալող ճափոնական զինուորները հետեւակներու ութ կամ ինը զօրաբաժին կ'ենթադրուին. նաեւ պահեստի քանի մը կիսաբաժինները. ասոնք հիմա առաջին գիծին վրայ կը գտնուին:»

ԹՈՔԻՕ (Պաշտօնական). — Թա-Բօւ-Զանի բանակը յունիս 26ին, վեց ժամ տեւող կատաղի ճակատամարտէ մը ետքը գրաւեց Ֆէն-Զօւ-Լինէնի կիրճը՝ Սիու-Եէնի հիւսիսային արեւմուտքէն 23 մղոն հեռուն: Ռուսները, հետեւակներու հինգ վաշտերէ եւ երկու հեծելագունդերէ բաղկացած եւ տասներեք թնդանօթներով, անկարգ կերպով փախան Թօ-Մու-Զէնկի կողմը: Մեր կորուստներն են հարիւր հոգի մեռած ու վիրաւոր:

ՉԷ-ՖՈՒ. — Ռիւթէր կը ծանուցանէ թէ յունիս 24ին Բորթ-Արթիւրէն մեկնած քանի մը Չինացիներ կ'ըսեն թէ յունիս 23ին նաւահանգիստէն միայն չորս զրահաւոր, հինգ յածանաւ եւ քանի մը թորփիլանաւեր դուրս ելած են: Ռուսական որ եւ է նաւ չէ ընկղմած:

ԼՈՆՏՈՆ. —Թօքիօյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ Օեամա մարէշալը եւ անոր սպայակոյտի պետ Քոտամա զօրավարը յուլիս 6ին ճամբայ պիտի ելլեն դէպ ի Մանչուրիա:

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 28 յունիս. — Ռուսական նաւատորմին աղէտին նկատմամբ պաշտօնապէս անստուգութիւնը կը շարունակէ. սակայն ծովային նախարարութեան պաշտօնատարները կ'ըսեն թէ լուրը ստոյգ է, ինչպէս ռուսական քանի մը նաւերու կորուստը:

— Ռուսական առաջին զօրաբանակը պիտի սկսի մեկնիլ յուլիսի առաջին օրերուն՝ Մէյէնտորֆ զօրավարին հրամանատարութեանը տակ:

ԼՈՆՏՈՆ. — Քանի մը հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռուսական յառաջապահները ետ մղուեր են Ֆէնկ-Սէյսուէ-Լինկի մէջ՝ Սիու-Եէնի հիւսիսային կողմը: Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Սիու-Եէնի մօտ ռուսական բազմաթիւ զինուորներ պարտութեան մատնուեր են:

— Լաֆան գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ֆօւ-Բինկ-Զէուի մէջ կարեւոր ընդհարում մը կատարուեր է, Բորթ-Արթիւրէն 14 մղոն հեռուն: Մանրամասնութիւն չկայ:

ՓԱՐԻԶ. —Պ. Լուպէ, այսօր, իր նախագահութեանը ընդունեց Յունաստանի թագաւորին անդրանիկ որդին՝ Քոնսթանթին իշխանը:

— Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը, այսօր, Բարիզ ուղեւորեցաւ: Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելէ ետքը Վիթէլ պիտի երթայ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 15 Յունիս

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	93	13
Ամէնէն բարձր գին	»	93	15
Ամէնէն վար գին	»	93	28
Ռումէլիի երկաթուղի զոց.	Ֆր.	121	75
Ամէնէն բարձր գին	»	121	87
Ամէնէն վար գին	»	121	—

ԲԱՑՈՒՄ 16 Յունիս

Օսմ. Քօնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	93	11
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	121	62
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		429	—
Տէրքոզ		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	47
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուիսանս		2	—
» պարտաթուղթ		420	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		510	—
Թրանսվալ		103	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		280	—
» » » Բ		267	—
Լավրիոն		48	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		13	37
» պարտաթուղթ	«	526	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	32
Փարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտուրս չէք	մարք	18	60
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	21	51

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	13
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Օ.	8	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Յունիս

Անգլիական Քօնսոլիտէ		90	12
Միացեալ պարտք	բաց.	84	63
	զոց.	84	57
Օսմանեան Պանքա		13	57
Տաճկական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		47	—
» Մօնօփոլ		48	75
Պուլկարական 1888		94	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		105	12
Տօմինեալ		—	—
Թրանսվալ		4	06
Այտըն երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	32 1/4

ՓԱՐԻԶ, 28 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %			97	95
Միացեալ պարտաթուղթ	բաց.	Ղրշ.	88	—
	զոց.	»	88	50
Օսմ. Ֆոնս. Պանքա		Ֆր.	588	—
Օսմանիէ		»	—	—
Ռումէլիի երկաթուղի		»	123	—
Օսմ. Ծխախոտ		»	468	—
Օսմ Ռէժի		»	377	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		»	497	—
Թուրք Լիօթէ զուրոնը կտրած		»	1124	—
Իտալական Ռանթ		»	104	37
Սպանիական արտաքին		»	88	20
Թրանսվալ		»	103	—
Ռուսական 4 % 1901		»	—	—
Զէք Լոնտոնի վրայ		»	25	205
Դըժամգէյ		»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 28 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Ռումէլի երկաթուղի	»	127	50
Օսմ. Ռէժի	»	341	50

ՊԷՐԼԻՆ, 28 Յունիս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	86	80
Ռումէլի երկաթուղի	»	137	25
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	285

ՊՐԻՒՍԷԼ, 28 Յունիս

Միացեալ պարտք	85	43
Ռումէլիի երկաթուղի	121	75

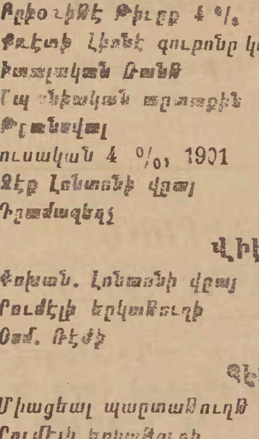

Աշխարհիս լաւագոյն ակռայի փոշին

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐՆԷՔԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Մեծ Զգուշեանց դէմ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, բառ տարիքի, ծամելու դիւրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորելով: Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Զննումները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ. կ'ընդունին:

ԹԵՐՁԻ
Օ. ՍԱՐԲԵԱՆ

Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆրանսըզ սէֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 նոմէրօլու տայրէսինտէ:

Պու քերրէ Էվրօբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան վէ ղայէթ ափիլմի վէ Էհվէն ֆիյաթլը էլպիսէ իմալ օլունտուղընտան բիրայէթ իւլւ միւշթերիլէրէ իլան օլունուր:

ՅՕԴԱՑԱՒ եւ ՅՕԴԱՏԱՊ

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ
ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Յօդատապային բոլոր հիւանդութիւններ, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կոնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով:

Ամբողջ Թուրքիոյ համար Ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գավաֆեան խան Թիւ 5:

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրաբաններէն

Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Կը գտնուի նաեւ Վէնսան՝ Գասպարեան էֆ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները:

Դեղատունները երբեք չէին պակաս չի ըլլար

Դեղատուներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորութեան դրամը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, եւ որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը: 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000:

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔի ապահովագրական թուղթը մինչեւ հիմա ուրիշ որ եւ է ընկերութենէ [illegible] 30 օր [illegible] 5 տարի [illegible] 5 առ 100 [illegible]

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի ձեռնտուն է: Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել:

Ընդհանուր Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Վ. ՌՕՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ընդհ. Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հալէպ Օղլու խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ԱՆՔԸՐ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպոլ Ապուտ էֆէնտի խան

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տեւողութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններու մէջ:

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին:
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց:
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաւ:
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2:
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13:
Սկիւտար) Չարշը պոյը, Թիւ 120:

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սալգիս պէյ Տիւղ օղլուի տունը:

ՉԷՅԹՈՒՏՍ ՊԱԹԷՆԹ
ԻՆՎԻՆՍԻՊԼ ՍԷՅՖ

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ ՆԱԽԿԻՆ ՏՆՕՐԷՆ
ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԹԻ ՎԿԱՅԱԳԻՐԸ՝
Ուղղուած Չէյթուտս Բաթէնթ էնց Լիֆ Ընկերութեան

Պարոններ,

Մեծ հաճոյքով ձեզ կը ծանուցանեմ թէ Օսմ. Կայս. Պանքայի մէջ հաստատած ձեր դրամարկղի սենեակները կատարելապէս գոհ թողուցած են մեզ: Կրնամ ըսել թէ այն ճարտարութիւնը որով հաստատուած են այդ դրամարկղի սենեակները, համապատասխանած են սեղանաւորական այդքան մեծ հաստատութեան մը պէտքերուն:

ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Ալալէմճի խան, Պոլիս

Հայթայթիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի. դրամարկղի սենեակներ կազմակերպող գործակալութիւններ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ Բերայի մէջ, մասնաճիւղեր Սքիւպի եւ Մանաստըրի մէջ:

ԵՈՍԹ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
ԲԱՐՁՐ. ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԻՆ

Մեքենայի ամէնէն մեծ յանձնարարութիւնը որ եղած ըլլայ կառավարութեան մը, Ընկերութեան մը կամ անհատական Տան մը կողմէ, այն յանձնարարութիւնն է որ Եոսթ Թիփրայթըր Քըմփընիի եղած ու Հնդկաստանի կառավարութեան յատկացուած է: Երրորդ անգամ ըլլալով, Բրիտանական կառավարութիւնը 150 ՄԵՔԵՆԱՅԻ յանձնարարութիւն կուտայ Եոսթ Թիփրայթըր Քըմփընիի, ինչ որ մինչեւ հիմա տրուած չէ ԲՆԱՒ: Ասիկա անվիճելիօրէն ցոյց կուտայ թէ

Եոսթ գրելու լաւագոյն մեքենան է.

Արեւելքի համար Գործակալ
ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ

Պոլիս, Ալալէմճի խան, Մէյտանճըգ փողոց: 3—52

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԽԱՅԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՖՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին: Հագգը Էֆրէմ խայծղանը օսմ. եւ օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է: Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը: Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն: Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ: Գինն է հինգ ղրուշ: 14—80

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ	ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատէով Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուականը (20 Մէֆէր 1310)	Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բաղչէ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի [illegible] փողոց Օսմ. նամակատան դիմաց:

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօփի
Մահմուտփաշա, Զորլու խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնս գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի: 194

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ԲԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն:

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Դրանսաթլանթիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, Նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպոլ, Սուլթան-Համամ, Բասաժ Բաթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն անձին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս:

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կոզօ	[illegible]	Մարիօ	724	Ռոզարիօ	136
Ալեքթօ	3607	Գոնկօ	[illegible]	Կրաթնօ	[illegible]	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիոսթօ	2277	Տիտօ	[illegible]	Հիտալկօ	1581	Մէքսիքօ	3567	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	987	Հիւմոն	[illegible]	Միլօ	1157	Սորռենթօ	1203
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	[illegible]	Հորաթիօ	3600	Մոնթէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տապօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	[illegible]	Թ. Ուիլսըն	[illegible]
Պրիւնօ	841	Տիանօ	[illegible]	Իակօ	2354	Նէլօ	1033	Թորպէտօ	3327
Պըֆֆալօ	443	Էպրօ	2463	Իտահօ	[illegible]	Օթօ	[illegible]	Թոլէտօ	1470
Քէյրօ	1371	Էլտորատօ	1520	Ճունօ	1060	Օնիւա	4036	Տրինիտ	[illegible]
Գալիփսօ	1837	Էլպօ	84	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	[illegible]	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	924	Քիլպինօ	[illegible]	Բոլէրմօ	[illegible]	Վասքօ	[illegible]
Դագօ	1094	Ֆինլանտ	1528	Լնովօ	[illegible]	Բօլօ	510	Վոլօ	1289
Ջէրպա	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռալօ	[illegible]	Վոլթուրն.	2396
Ստէրօ	[illegible]	Ֆրանչիսքօ	4582	Լբանթօ	2272	Ռօլլօ	1663	Եէտօ	135
Քլիօ	1697	Կալիլէօ	306	Լիվոռնօ	[illegible]	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	120
Գոլորատօ	4235	Կիտանօ	1143	Լուսինիօ	[illegible]	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է:
Միֆասօ շոգենաւը, Նաւապետ Թօրբ:

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուի:
Ալէֆրօ շոգենաւը, Նաւապետ Հիք, ամսոյս 30ին:

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւմէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP. RUSS

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Յունիս

Գշ. 15/28 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ: Տարտանէլ, [illegible], [illegible], Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս—Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Փորթ—Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի:
Եշ. 17/30 Օտէսա ժամը 11ին միջօրէէն առաջ:
Շբ. 19/2 Միտիլլի, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 1ին միջօրէէն առաջ: Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի:
Կիր. 20/3 Ինէպօլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ. Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունիս 4ին Մինգրելի, Սեւ Ծովէն:

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ

Յունիս 5ին Մինգրելի, ուղ. Մարսիլիա:

Ա. կարգ	Բարիզի համար	200 ֆր.	
»	» Մարսիլիոյ	» 160	»
Բ.	» Բարիզի	» 150	»
»	» Մարսիլիոյ	» 120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ:
515 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNAR

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ
Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Ֆլորէնթիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3223
Քամփանիա	12950	Պավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիւրինա	2936
Ումպրիա	8128	Սէրվիա	2935
Էթրուրիա	8120	Կամպրիա	2552
Իվերնիա	7392	Ալկէրիա	2181
Բանոնիա	7269	Շէրպուրկ	1641

Դիմել առ. ՃՕԼԻ Ե. ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք:

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամէզէս	3000	Թիպա	2500
Անուպիս	3000	Նեքթիպիս	2400
Թէպըս	3000	Օսաարիս	2250
Քէօփս	3000	Բէրա	1250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքրնի	1500
Մացիտոնիա	2500	Իւլէտ	1100

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
191 13 Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՆԵԱՆ

ՊԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե.

«ԱՆԳԼՈՒՀԻ»Ն

Բարիզ դարձին, զոյգը, որ մեկնած ատեն իրար չէր ճանչնար, հիմա ամենակատարեալ մտերմութեամբ կապուած էր, իբր թէ ամիսներէ ի վեր ծանօթ ըլլային իրարու:

Կառքը կանգ առաւ Նիէլ փողոցը գտնուած շէնքի մը առջեւ, գաղտնապահ եւ վայելուչ, որուն պերճ կահաւորումէն Ժիւլօ համոզուեցաւ թէ «Անգլուհի»ն իրապէս ունէր այն համբաւը՝ որուն ակնարկած էին իր ընկերները՝ Լանտրիւ Նոլչէթ, կէս օրէն յառաջ:

—Ձեր բնակարանը սիրուն է, ըսաւ Ժիւլօ, չորս դին դիտելով:

—Ժամադրութեանց վայրս է:

—Ա՛հ, ուրի՞շ բնակարան մըն ալ ունիք:

—Այո՛, պատասխանեց պարզապէս Սիլվանիա Լանկտէն:

—Ո՞ր թաղին մէջ:

—Եթէ ձեզի հարցնեմ, իմ անուշիկ Ժիւլօս, պիտի պատասխանէք թէ չէք գիտեր բնակարանս... Այստեղի ապահովութիւնը չի՞ բաւեր միթէ:

—Ո՛հ, այո՛... Ձեզի համար կ'ըսեն թէ Անգլուհի մըն էք, բայց ձեր հիւրասիրութենէն դատելով, Սկովտուհի պիտի կարծեն:

Ժիւլօ բնաւ չէր յուսար որ այդքան լաւ պիտի խօսէր, որովհետեւ իր կեանքին մէջ հազուադէպ կերպով հանդիպած էր այնքան փայլուն եւ անթերի ապրընջականութեան մը որքան այդ [illegible] իրիկուան մէջ իր գլխին յաղթանակը շռայլած էր իրեն:

Զարդախուցին մէջ սեղանի մը վրայ կը տարածուէր ամբողջ հաւաքածոյ մը վրձիններու, որոնցմէ իւրաքանչիւրը կը կրէր ոսկիէ թագանշան մը, Ս. Լ. սկզբնատառերով ընդելուզուած, ու անոնց վրայ մարգարտազարդ թագի մը պատկերը:

—Թա՞գ մը. տիրուհի՞ էք միթէ:

—Այո՛, պատասխանեց Սիլվանիա Լանկտէն հանդարտութեամբ... Ամուսինս կոմս էր:

—Ըսել է դուք կոմսուհի էք:

—Այո՛, Ժիւլօ:

—Ատոր համար հպարտ չէք զգար ինքզինքնիդ:

—Պա՛հ, պատասխանեց «Անգլուհի»ն զուարթօրէն... Ձեզի կը հարցնեմ, տիտղոս մը ի՞նչ նշանակութիւն ունի:

—Այդ մասին համաձայն եմ ձեզի:

—Կեանքի մէջ մէկ բան կարեւորութիւն ունի. իր տենչանքներուն մինչեւ վերջին կէտը յագենալ ու կեանքէն քաղել ինչ որ լաւ է ու վարդագոյն... Շատ մը փուշեր կան զորս մարդ չի նշմարեր, բայց անոնցմէ կը վիրաւորուի:

«Անգլուհի»ին եւ գեղադէմ Ժիւլօյի յարաբերութիւնները գրեթէ ամիս մը տեւեցին: Բարիզի այդ սահանքին ամբարտաւան ձեւերը, թանձրաթաղ խօսուածքը, դռնհիկ շարժուձեւերը եւ դմպհի խօսքերու առջեւ չընկրկող իր լեզուանիութիւնը դարպասղպեղի ու համեմի ազդեցութիւնը կ'ընէին անոր վրայ, կրկնապատկելով այդ վառօդով սէրերուն ըմբոշխնանքը:

Ժիւլօ կնոջ մը ըլլալով հանդերձ՝ իր առուէն ինկողներն ալ շատ էին. կրկէսներու յաճախորդ մանուկ բազմութեան մէկ մասը, որ շլախտուորներէ բաղկացած է, Ժիւլօյի կը հետապնդէր յաճախ:

«Անգլուհի»ն ստիպուեցաւ իր ինքզինքը պաշտպանել այն կատաղի յարձակումներուն հանդէպ, զորս իրեն դէմ կը մղէին նոյն չափ խաթարուած նկարագրի տէր կիներ:

Ժիւլօ, անտարբեր, իր սիրուհիներուն կռիւը մեղմացնելու համար, ճշդապահութիւն չունենալուն վրայ կը պարծէր, մեղքելով զ եւ է կնոջ անձնդհատութեան հետ:

Սիլվանիա, մերթ, օրերով կը սպասէր, ամբողջ իրիկունը եւ գիշերուան մէկ մասը: Եւ թ Ժիւլօ կուգար, Սիլվանիա, մատաղ գայլի մը պէս անոր վրայ կը յարձակէր, ամէնէն նախատական բառերը նետելով երեսին:

Ժիւլօ ազդրերուն վրայ կը դնէր ձեռքերը, եւ հեգնական քրքիջով մը ուսերը ոլորելով, սա խօսքը կ'ըսէր.

—Ինչ նշանակութիւն ունի, քանի որ հիմա հոս եմ:

Առտու մը, իր սիրահարին ուշացումներէն յափրացած, թերեւս գտնելով այն միջոցն ուր կը մխիթարուէր այնքան անգիտակցօրէն, տիկին Լանկտէն ճամբու դրաւ Ժիւլոն, որ պահ մը սրտաբեկ եղաւ եւ քիչ մնաց որ կորսնցնէր իր պաղարիւնութիւնը:

—Մնաց որ իրաւունք ունիք, ըսաւ Ժիւլօ փիլիսոփայօրէն... Ամէնէն կարճատեւ խոլ սէրերը լաւագոյն են... բայց բարեկամ պիտի մնանք իրարու, այնպէս չէ՞... պիտի կրնանք մերթ իրարու հետ տեսնուիլ իբր նախկին ընկերներ:

Տարի մը անցաւ վրայէն, առանց «Անգլուհի»ն առիթ ունեցած ըլլալու հանդիպելու այն կատակամոլ անձին, որ այնքան ուժգնօրէն տակնուվրայ ըրած էր իր ուղեղը եւ տենչանքները:

Երեկոյ մը չգոյութենէն, տարրալուծումը չի կորսնցներ բնաւ: Նիէլ փողոցի գեղանայարկ շէնքը, ուր տիկին Սիլվանիա Լանկտէն գահոյացուցած էր այնքան սիրուն քմայքներ, շարունակեց իբր անըմբռնելի վայր փափկակի սէրերու:

Նոյեմբերի իրիկուն մը, ժամը հինգուկէսին ատենները, մեհեանին քրմուհին ակնարկ մը ձգելու եւ դռնապանին հրամաններ տալու եկած էր: Այդ դռնապանը, եփուն ու գաղտնապահ մարդ, որ իբր սենեկապան կը ծառայէր, արուն ծառնկներով յարդարած միջոցին զանգակին մը լսեց եւ վրդովեցաւ իսկոյն:

«Անգլուհի»ն գլուխը վեր առաւ. ոչ ոքի կը սպասէր: Ի՞նչ կը նշանակէր այդ անակնկալ միջամտութիւնը:

Ձեռքը երկարեց դէպի վառարանին աջ կողմը, ուր ծածկուած էր երկայն փողը ձայնատար խողովակի մը, որ կը ծառայէր իր մարդուն հաւատարիմ ու կորովամիտ սենեկապանին հետ հաղորդակցելու: Գրեթէ անոր երեսը չէր տեսներ, այլ կը բաւականանար կարճ հրամաններ հաղորդելով այդ դիւրին եւ անվտանգ գործիքին միջոցաւ:

—Ի՞նչ կայ, Ֆրանսուա, հարցուց տիկին Լանկտէն, իր շրթունքները մեղմիւ մօտեցնելով մանուշակին ծակին:

Ցնցող ականջին տանելով զայն պատասխանեց:

—Տիկին, այցելութիւն մըն է ըսաւ սպասաւորին ձայնը:

—Էրի՞կ մարդ թէ կի՞ն:

—Էրիկ մարդ: Հաւատաց թէ քանի մը խօսք ունի ընելիք տիկինին հետ, որ անշուշտ գոհ պիտի մնայ զայն տեսնելով նորէն:

—Անուա՞նը:

—Պարզապէս ըսաւ թէ Բասիի կրկէսէն կուգայ:

Սիլվանիա Լանկտէն վեր առաւ գլուխը:

—Ժիւլօն է, ըսաւ, յօնքերը պռստելով: Ի՞նչ կ'ուզէ ինէ... Պա՛հ, հիմա պիտի հասկնանք:

Փողը շրթունքին մօտեցուց եւ մրմնջեց.

—Ներս մտցուցէք:

Այս կարճ խօսակցութեան միջոցին, այցելուն որահին առջեւ կը գտնուէր եւ կը սպասէր անոր բացուելուն:

Իր խցիկէն իսկ, հաւատարիմ Ֆրանսուա կռնչեց իր վարձակալուհիին սենեակին հետ հաղորդակցութիւն ունեցող աննձաձեւ կոճակի մը վրայ, որ օդով ճնշուած ըլլալու երեւոյթը ունէր: Դուռը բացուեցաւ իսկոյն:

(Շարունակելի)